

Jesúsd'ebemata Juanba b'ud'a

Cristora Bed'eata Beubari Bape b'ad'a

- 1** 1 Jēdebara b'asia Bed'eata, mañ Bed'eara Daizeze ũme b'asia, Bed'eara Daizeze basia.
- 2 Izhira jēde wed'auga Daizeze ũme b'asia.
- 3 Izhik'areuba Daizezebara ne jōma osia, izhik'areuba oburu ēārā miā k'ārēsid'a o ēbasia.
- 4 Izhira dazhi b'u k'arra, mawũā dazhi b'u k'arrata Daizezed'ebema k'awuabiga b'uba zhārāita ũnata b'ua.
- 5 Izhira ũnata pārīguad'e ũna b'ua, izhira pārīguabara kia ēā.
- 6 Iab'a b'asia Daizezeba zok'ad'ata, mañ Juan Buruk'oemiā abazhid'a. 7 Mañ zesia ũnanebemata jarak'aita, aramañe jōmaũba ijānamarēā izhid'eba. 8 Juan ũnata b'a ēbasia, awuaraburu b'asia ũnanebemata jarak'aita.
- 9 Wārīnu ũnabara Daizezed'ebema k'awuabiga b'uba zhārā jōma ũnabi b'ura zeita b'asia nañ ējūāēna.
- 10 Mañ ũnarā nañ ējūāne b'asia, ējūārā Daizezebara izhik'areuba osia, mawũāmina ējūāne b'ebara ũduk'awad'a ēbasia.
- 11 Izhid'erāma zesia, mawũāmina izhid'erābara bia edad'a ēbasia.
- 12 Mawũāmina izhita bia edad'apead'ara, izhid'ebemata ijānapead'ara Daizeze warrarāta duanebisia.
- 13 Mawũā Daizeze warrarāta duanebi ēbasia beubari b'eba tod'ad'eba, awuaraburu zhi warrarāta duanebisia Daizezeba.
- 14 Bed'eara Beubari Bape dazhirāne ed'a b'asia, kuāg'aba bira b'uba k'awuabiga b'asia Daizezed'ebema wārāta. Daibara ũdusid'a izhira zhi zromata, zhi Warra ab'a b'uta zhi zroma basia zhi Zezed'eba.

15 Juanbara izhid'ebemata mawũasia: Naũ jaraburuta mũarã mawũasia: Mũ tẽã urura mũ audre zhi zroma mũ nawed'a b'ad'aba.

16 Izhi b'ud'ebema biaba dazhirã jõma bia erunũmũã, aramaũne bia erunũma tau eã.

17 Daizezebara izhi ũrãg'ara diasia Moiséd'eba, mawũamina izha zhãrã kũãg'a b'ũra izhid'ebemata wãrĩnurã dajada nũmesia Jesucristod'eba.

18 Daizezera miõba ũduk'a, mawũamina zhi Warra ab'a b'ũta zhi Zeze ũme b'ũba dazhirãã k'awuabisia sãwũã b'ũta.

Jesúsd'ebemata jarad'a Juan Buruk'oemiãba

(Mateo 3:11-12; Marcos 1:7-8; Lucas 3:15-17)

19 Jesúsd'ebemata Juanba jarasid'era, nok'orã judíorãba Jerusalénneba sacerdoterãta levitarã bawara zok'asid'a wid'i mawũãnamarẽã: ¿Bũra k'aibe?

20 Mawũãnaĩ merã eã jaraburuta mawũasia: Mũ eã zhãrã Ēdrũbiira.

21 Mawũãĩ wid'i mawũãsid'a: ¿Mobera bũra k'aibe? ¿Bũra Elíak'a?

Mawũãnaĩ mawũasia: Mũrã maũ eã.

Mawũãĩ mawũãsid'a: ¿Mobera bũra Daizezeba bed'eata jarabibarita zeita b'ad'ak'a?

Mawũãnaĩ panaũ mawũasia: Mũrã maũ eã.

22 Mawũãĩ mawũãsid'a: ¿Mobera bũra k'aibe? Dai zok'ad'apead'arãã daibara jarad'aibara bũra k'aita. ¿Bũd'ebema bũara daia k'ãrẽta jaraibe?

23 Mawũãnaĩ Juanbara mawũasia:

Mũrã iab'a nemi jĩgua bed'eaid'ebemata drua drudrua tab'ũ maẽ mawũãĩnebema: Bia eãrã ãmabũdaba jipa obũdak'audua Nok'o zei ota. (Isaías 40:3)

Mawũãĩnebema Daizezeba bed'eata jarabibariba Isaíaba jarad'a kĩrãk'a.

24 Juanma zok'akuad'apead'ara fariseorãnebema basia.

25 Maũrãbara wid'i mawũãsid'a: ¿Bũara k'ai bed'ead'eba zhãrã buru k'oe b'ũ, zhãrã Ēdrũbiita bũ eũburũ, miã Elía eũburũ, miã Daizezeba bed'eata jarabibari eũburũ?

26 Mawũãnaĩ Juanbara panaũ mawũasia: Mũarã zhãrã buru k'oe b'ũa baniãba. Mawũamina iab'a marãne ed'a b'ũa

marāba ūduk'awad'a ēāta. **27** Maũ mu tēã urua, izhira mu audre zhi zroma, nezok'aba obari kīrāk'ara muārã ēnaïne b'ũ ēã izha jērũne jũ b'ura.

28 Maũ Betania p̄w̄w̄rud'e mawũã berab'arisia, do Jordán kīrārē Juanba zhārã buru k'oekua n̄mana maē.

Jesúra Oveja zake Daizezed'ea

29 Nrũēma Juanbara Jesús izhima uruta ūdupe mawũāsia: Akaudua, k'ãũta Oveja zake Daizezed'ea, naũbara k'azhirua ne ēã oya ējũāne zhārã b'eta. **30** Naũta jarab̄ur̄ta muārã mawũāsia: Mu tēã urura mu audre zhi zroma mu nawed'a b'ad'aba.

31 Jesús k'aira muārã k'awua ēbasia, mawũāmina Israel b'eba ūduk'awad'amarēã muārã zhārãta buru k'oe zeb̄ur̄a baniāba.

32 Juanbara dewara mawũāsia: Jawurebia Daizezed'eta muã ūdusia ūtreba pusirã kīrāk'a uruta, maũ b'arisia Jesú ūrũ.

33 Jesús k'aira muārã k'awua ēbasia, mawũāmina baniāba zhārã buru k'oemarēã Daizezeba m̄ta zok'ad'abara muãã mawũāsia: Iab'au ūrũ Jawurebiata diaya Daizezed'eta.

34 Mawũã jarad'ata muārã izhira ūdub̄ur̄a, mawũē muārã jarab̄ur̄a naũ Daizeze Warrata.

Jesúsba naara jur̄kuad'a

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20; Lucas 5:2-11)

35 Nrũēma Juan wakusa mama b'asia izha jur̄kuad'ata ūme bawara. **36** Maũne Jesústa mama taita ūdui mawũāsia: ¡Akaudua, naũta Oveja zake Daizezed'ea! **37** Juanba jur̄kuad'ata ūmebara mawũāb̄ur̄ta ūr̄nape Jesús k'aid'u wāsīd'a. **38** Maũne Jesúsbara jērũya akub̄ur̄d'e k'aid'u taid'ata ūdui mawũāsia: ¿Marã k'ārēta jur̄u panu?

Mawũãĩ āzhara mawũāsid'a: Rabí, b̄ura ¿sāma b'ũ? Rabí bed'eabara jara krĩña b'ua Mĩã Ūrãg'abarita.

39 Mawũānaĩ mawũāsia: Akud'e zeudua.

Mawũãĩ wānape sāma b'uta akusīd'a, mobe maũ ewadera izhi ūme panesia kewara a las cuatro basi baera. **40** Andrés basia, Simón Pedro mebeara, ūmenebema ab'a Andrés basia Juanba jarab̄ur̄ta ūr̄nape wānapead'ara Jesús k'aid'u.

41 Andrésbara naara zhi mebea Simón̄ta jur̄u wāpe ūdui mawũāsia: Daibara ūdusīd'a zhārã Ēdr̄bira.

42 Aramaüne wesia Jesúsma. Jesúsbara ũdui mawũasia: Bura Simón Jonás warra, bu trūrā Cefa baya. Maũ trūbara jara krīna b'ua Pedrotā o Peñata.

Jesúsba jurud'a Felipea Natanaelta

43 Nrūēma Jesús Galilea druaed'a wāita baburud'era, Felipea ũdupe mawũasia: Mũ k'aid'u b'adua.

44 Felipea Betsaidad'ebema basia, dewara maũ pururud'ebema basia Andrésta Pedrotā. **45** Felipebara Natanael juru wāpe ũdui mawũasia: Daibara ũdusid'a jari Moiséba ũrāg'ad'e b'ud'ara, jari Daizezeba bed'eata jarabibarirāba jara b'ud'apead'ara. Izhira Jesúa, José warra Nazared'ebema.

46 Mawũāi Natanaelbara mawũasia: ¿Nazared'ebara biara ũtu zeita b'uka?

Mawũāi Felipebara mawũasia: Zerua akud'e.

47 Jesúsbara Natanael izhi k'aita zeburuta ũdui mawũasia: Akaudua, naũ wārīnu israelitarā, zhārā izhara sewa ē.

48 Mawũāi Natanaelbara mawũasia: ¿Būara munebema sāwūā k'awua b'u?

Mawũāi Jesúsbara panaũ mawũasia: Felipeba bu trūi nawed'a būra higuera bakuru edre b'uta muā būra ũdusia.

49 Mawũāi Natanaelbara mawũasia: Miā ũrāg'abari, būra Daizeze Warra, būra Israel duanu Rey.

50 Mawũāi Jesúsbara mawũasia: ¿Murā maũta būra ijāburuka muā būra higuera bakuru edre b'uta ũdusia aburud'eba? Maũ k'ānabara būra k'ārē audre waib'ūata bio ũduya.

51 Mawũāpe mawũasia: Muā wārīnu marāā jaraya, id'id'eba marābara ũdud'aya bājā ewa numuta, ũdud'aya ángelerā Daizezed'eta wārīze b'eta ud'ub'ae b'eta mu Beubari Bape b'uma.

Iab'a juwua jidad'a Caná pururud'e

2 1 Ewari ũbead'e iab'a juwua jidaburud'e fiesta osid'a Caná pururud'e, maũ pururura Galilea druaed'ebema. Mama b'asia Jesús papata. **2** Mawũā iab'a juwua jidaburud'era trūsīd'a Jesústa izha jurukwad'a bawara. **3** Maüne vino jōburud'e zhi papaba Jesúa mawũasia: Ya vino ne ēā duaīna.

4 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: ¿Papa, dazhira maũne numu ěãta buara k'ãrẽã maũta muãã jaraburu? Muã k'ãrẽ oira wad'i araba ěã.

5 Zhi papabara vino jed'ekabadarãã mawũãsia: Izha jaraburuara jõma oudua.

6 Mama zok'o seis b'asia mong'ara omata baniã tubadata, Daizeze k'irãbita bia b'eaita jud'iorãbara ne sugũira baniã maũ zok'od'eba jue bazhid'a. Maũ zok'od'era ab'a ab'aud'e baniã balde diez ara b'asia. 7 Jesúsbara vino jed'ekabadarãã mawũãsia: Zok'o za numeta baniãba biraudua.

Mawũãĩ birakuasid'a. 8 Mawũẽ Jesúsbara mawũãsia: K'õbeburu wika jue edad'ape vino jed'ekabi numuma edeudua.

Mawũãĩ edesid'a. 9 Mawũẽ vino jed'ekabi numubara baniãta vino baburuara do akusia sãmaũba ũtu zeburuata k'awua ěãta, baniãta ãzha juesid'a baera vino jed'ekabadaburu k'awua

(Juan 2:6)

k'opanasia, aramaüne vino jed'ekabi n̄m̄ubara juwua jida n̄m̄uta tr̄upe, **10** mawũāsia: Jōmaũba naara vino zhi biata ded'ekabada, mawũē bio dob̄udad'era vino zhi bia ēāta ded'ekabada. Mawũāmina buara vino zhi biara wuag'asia tēā ded'ekaita.

11 Maũ ūdud'ak'ata naarabemata ob̄ur̄ura Jesúsbara osia Caná p̄w̄ur̄ud'e Galilea druad'e, aramaüne ūdubigasia izhira zhi zromata, mawũē izha j̄ur̄ukwad'abara wuaabur̄u ij̄āsīd'a izhid'ebemata. **12** Maũ tēā Capernaúm p̄w̄ur̄ued'a wāsīd'a izhita, zhi papata, zhi mebērāta, izha j̄ur̄ukwad'ata. Mobe mama b'easia ewari k'akutua.

Jesúsba miti ēā od'a Daizeze deta

(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-18; Lucas 19:45-46)

13 Ewari araa zebod'o basia Egiptod'eba ēzoad'ata kr̄icha jud̄iorāba fiesta obadata, mawũē Jesús wār̄izesia Jerusalén p̄w̄ur̄ued'a. **14** Maũne Daizeze ded'a ewara maē ūdukuasia Daizezeita babueid'ebemata nendo b'eta pak'ata, ovejata, palomata, plata k'ābiabadasīd'a ūdusia mama jewed'a b'eta. **15** Mawũē lasota bio barat̄u edape Daizeze ded'a ewara maēbara jōma āī j̄arekuasia āzhi oveja bawara, āzhi pak'a bawara, monedara kuekuasia plata k'ābiabadad'era, burekuasia mesara. **16** Mobe paloma nendobadaa mawũāsia: Āī edeudua naũ namaũbara, m̄u Zeze deta k'āwũā orāũdua ne nendobada deta.

17 Mobebur̄u izha j̄ur̄ukwad'abara bude basīd'a maũēnabemata zhi b'umata mawũā b'uta: Muā bu dera k'ābāēā jiwa b'ua. **18** Maũnerā jud̄iorāba mawũāsīd'a: ¿Sāwũāta daia k'awuabirua Daizezeba k'āwũā obi n̄m̄ubur̄u?

19 Mawũānaī Jesúsbara panaũ mawũāsia: Naũ Daizeze dera ār̄iũdua, muā ewari ūbead'e wakusa p̄ārāña.

20 Mawũāī jud̄iorābara mawũāsīd'a: Naũ Daizeze dera cuarenta y seis añone p̄ārāsīd'a, ¿maũta buara ewari ūbead'e p̄ārāīka?

21 Mawũā Daizeze deta jarabur̄ura Jesúsbara jarasia izhi k'akuata. **22** Maũneba beud'ata piradr̄ubur̄ud'era izha j̄ur̄ukwad'abara bude basīd'a maũta jarad'ata, mawũē ij̄āsīd'a maũēnabemata zhi b'umata, aramaüne ij̄āsīd'a bed'eata Jesúsba jarad'ara.

Jesúsbara k'aua zhārānebema jōma

23 Jesús Jerusalénne b'uta, Egiptod'eba ēzoad'ata krīcha fiesta obadad'e b'ud'e, izhid'ebemata bioba ijāsida ūdud'ak'ata bio onumuta ūdubudaba. **24** Mawūāmina Jesúsbara k'awuasía āzhara wārīnu ijābuda ēāta, zhārānebema jōma k'au baera. **25** Aramaūne zhārānebema jarad'aira nesid'a ēbasía, aramaūne izhara k'au basía sod'era zhārā sāwūā b'eta.

Jesúsma zed'a Nicodemo

3 **1** Fariseorānebemata b'asia Nicodemo abadata, nok'ota b'asia judiorānebemata. **2** Maūta diamase Jesúsma zepe mawūāsía: Miā Ūrāg'abari, daibara k'awua panūā bura Daizezeba zok'ad'ata miā ūrāg'amarēā, ūdud'ak'ata bua k'āwūā ob'ura miōba ob'e ēā Daizezeta izhi ūme b'u ēburu.

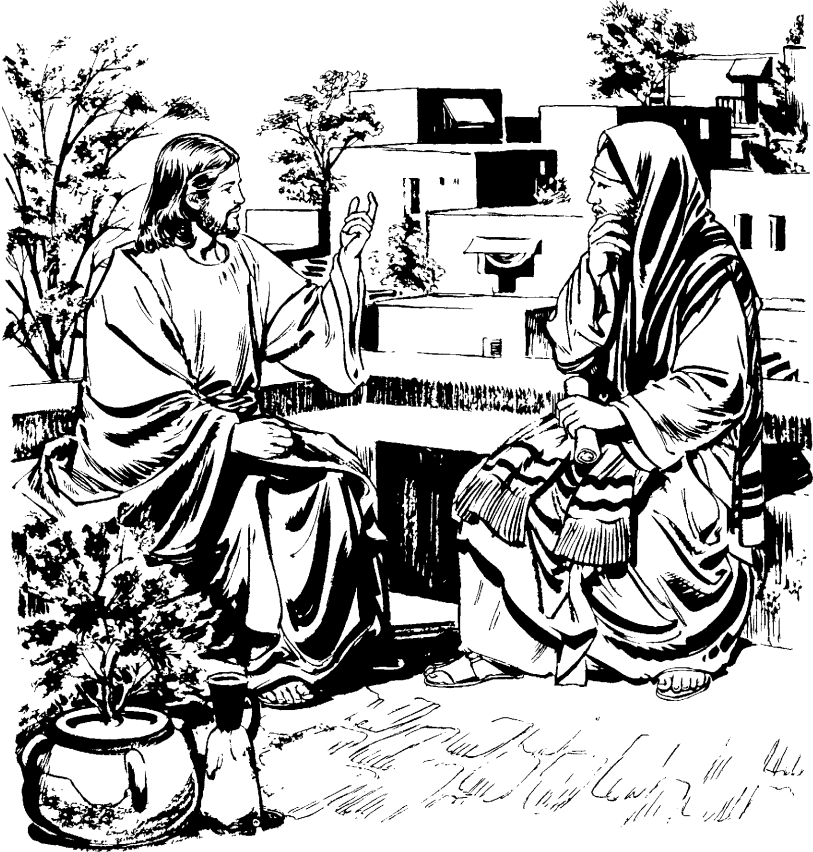
3 Mawūāi Jesúsbara panaū mawūāsía: Muā wārīnu buaa jaraya, iab'a wakusa toburu ēārā Daizezeta Nok'od'ebema ēā.

4 Mawūāi Nicodemobara mawūāsía: ¿Dazhira zōrāta sāwūā wakusa toipe? ¿Mobera wakusa zhi papa b'itaed'a wā b'eika wakusa toita?

5 Mawūāi Jesúsbara panaū mawūāsía: Muā wārīnu buaa jaraya, iab'a baniāneba Jawurebiad'eba toburu ēārā ed'a wā b'e ēā Daizezeta Nok'o maērā. **6** Beubarid'eba toburura zharad'ebema. Mawūāmina Jawurebiad'eba toburura Jawurebiad'ebema. **7** K'awua ēā krīcharārūā muā jaraburu k'area zhārā wakusa tod'ai barata. **8** Pūādrura pūādrubaria izha krīna maēba, zhi ugara buara ūrībaria, mawūāmina buara k'awua ēā sāmaūba uruta miā sāmaā wāta. Aramaū kīrāk'a sāwūāta k'awua ēmina dajada awuara b'ebaria Jawurebiad'eba toburura.

9 Mawūāi Nicodemobara mawūāsía: ¿Maū mawūārā sāwūāpe?

10 Mawūāi Jesúsbara panaū mawūāsía: ¿Bura Israel b'eta ūrāg'abarita maū sāwūāta k'awua ēka? **11** Muā wārīnu buaa jaraya, daibara k'ārē k'awua b'eta jarabada, k'ārē ūdud'ata jarabada, mawūāmina marābara ijāna ēā daiba jara b'era. **12** Ne ud'abemata muā marāā jaraburuta ijāna ēburu, ¿sāwūā ijānaīpe muā marāā jarara ne ūtrebemata? **13** Maū k'awuaira miōta ūtre wārīzek'a, awuaraburu ūtreba zed'aba k'awua

(Juan 3:5)

b'uta m̄ Beubari Bape b'uba k'awua b'ua ne ũtrebemarā.
14 Drua drudrua tab'u maē Moiséba dāma ũtu jirab'ud'a
 kīrāk'a, m̄ Beubari Bape b'ura ũtu jirab'ud'aya. **15** Aramañne
 m̄nebemata ijābūrura adua ēbamarēā, awuarabur̄u
 erub'amarēā Daizeze ũme b'ai jō ēāta.

Daizezebara kuāg'a ējūāne b'era

16 Daizezebara ējūāne b'era k'ābāēā kuāg'aba diasia
 zhi Warra ab'a b'uta, izhid'ebemata ijābūrura adua
 ēbamarēā, awuarabur̄u erub'amarēā Daizeze ũme b'ai jō
 ēāta. **17** Daizezebara zhi Warra nañ ējūāēna zok'a ēbasia

aduabimarẽã ējũãne b'eta, awuaraburu zok'asia ējũãne b'era ēdrud'amarẽã izhid'eba. **18** Izhid'ebemata ijãburura adua ēã, mawũãmima zhi ijã ēãrã aduaya, ijã ēãba Daizeze Warra ab'a b'ud'ebemata. **19** K'ãrẽneba aduaita muã jaraya: Ũnata b'ura zesia ējũãne b'ema, mawũãmima zhãrãbara pãrĩguata audre kuãg'asid'a ũna k'ãñabara, bia ēãta ob'eba. **20** Bia ēãta ob'ebara ũnata b'ura krĩñana ēã, aramaũne ũnata b'uma zed'a ēã, ãzha ob'eta k'awuad'a ēbamarẽã. **21** Mawũãmima Daizezed'ebema wãrãta arib'ae b'ura ze b'ua ũnata b'uma, aramaũne k'awuad'amarẽã izhara ob'uta Daizezed'ebemata.

Juanba jarad'a Jesús'debemata

22 Maũ tẽã Jesús zesia izha jurũkuad'a bawara Judea druaed'a, ãzhi bawara mama b'asia zhãrã buru k'oekua. **23** Juanbid'a zhãrã buru k'oekua nũmasia Enón pãwũrud'e Salín k'aita, mama tadrũ b'asi baera dota k'ãbãẽã. Mawũẽ zhãrã zepe buru k'oe nũmeãsia. **24** Maũnerã wad'i cárceld'e b'ud'a ēbasia Juan.

25 Maũne Juanba jurũkuad'ata judíorã ũkuru bawara k'aik'aiasid'a Daizeze kĩrãbita bia b'eaita ne sugũ badad'ebema k'area. **26** Maũrãta Juanma zed'ape mawũãsid'a: Miã Ũrãg'abari, Jordán kĩrãrẽ bu ũme k'ob'ad'ad'ebemata bua daia jarad'abara zhãrã buru k'oekua nũmuã, mawũẽ jõma izhima ze nũmuã.

27 Mawũãnaĩ Juanbara panaũ mawũãsia: Miõba mawũã jure nũma b'e ēã Daizezeba dia ēburũ. **28** Muã jarad'ara marãbara k'awua b'eta muãrã mawũãsia: Mu ēã zhãrã Ēdrubira, awuaraburu izhi zeita jarak'amarẽã murã izhi na zok'ad'apead'a. **29** Juwua jidaid'era wũerã zhũmakĩrãba erunũmuã, izhi ũme zhi biata k'aita b'ura izhi nemita ũrĩ b'uba k'ãbãẽã sobia b'id'abaria. Jesús'debema ũrĩ b'uba aramaũ kĩrãk'a murã k'ãbãẽã sobia b'ua. **30** Jesúra wuaaburu zhi zromata b'eya, mawũãmima murã zhi zroma ēãta b'eya.

Ũtreba zed'ad'ebema

31 Jesús ũtreba zeburura jõmaũ audre zhi zroma, druad'ebemata b'ura druad'ebemata b'uba ne druad'ebemata jara bed'ea b'ua, mawũãmima ũtreba zeburura jõmaũ audre zhi zroma. **32** Mawũẽ ũtre izha ũdud'ata izha ũrĩnata jara

b'ua, mawũamina miõba ijãna eã izha jara b'ura. **33** Izha jara b'uta iab'aua ijãrã maũitara Daizezera wãrĩnu bed'ea b'ua. **34** Daizezeba zok'ad'abara Daizeze bed'eata jara b'ua Daizezeba Jawurebiata diad'aba. **35** Zhi Zezebara zhi Warra kuãg'a, mawũe ne jõma chãb'arisia izhi juwuad'e.

36 Zhi Warrad'ebemata ijã b'ubara erub'ua Daizeze ùme b'ai jõ eãta, mawũamina zhi Warrad'ebemata ijã eãbara erub'a eã Daizeze ùme b'ai jõ eãrã, awuaraburu Daizezeba k'irũbiba pua k'awua oya.

Jesús bed'ead'a wũerã Samariad'ebemaa

4 **1** Nok'o Jesúsbara k'awuasia fariseorãbara ùrĩsid'ata zhãrãba mawũabũdata: Jesúsbara zhãrã audre jure buru k'oekua numũã Juan k'ãñabara. **2** Mawũãsid'a Jesúsbara zhãrã buru k'oekua numũ eãta, awuaraburu zhãrã buru k'oe duanasia izha jurũkuad'aburu. **3** Fariseorã bĩ eã b'eta k'awuape Judea druid'ebara wãburuta, wakusa wãsia Galilea druid'ea. **4** Maũnerã berab'ariita bara basia Samaria druid'e. **5** Aramaũne zesia pũwuru Samaria druid'ebemata Sicar abadaid'u, mama k'aita b'asia Jacobo b'ad'aba druata diad'ata zhi warra Joséa. **6** Mama b'asia poso Jacobod'eta. Mawũe Jesúra od'e mapoea zebũruba jewed'asia poso k'aita. Maũnerã numasia ùmatipa badea.

7 Maũne wũerãta Samariad'ebemata zesia baniã jued'e, mawũe Jesúsbara mawũasia: Baniã muã doita diadua.

8 Maũena izha jurũkuad'ara pũwured'a wãsid'a k'ãrẽ k'oita edad'e.

9 Mawũã wũerã Samariad'ebemabara mawũasia: ¿Bura judíota sãwũã baniã doita muãã wid'iburu, maũne murã wũerã Samariad'ebemata b'u eka? Mawũasia judíorã Samariad'ebema bawara zhi biata duanu ebaera.

10 Mawũã Jesúsbara panaũ mawũasia: Daizezeba dia b'ud'ebemata sãwũãta b'ua k'awuara, k'aiba baniã muã doita diadua aburuta b'ua k'awuara, b'ura baniã wid'ik'ausia, mobed'eba muãrã diak'ausia baniã dazhi b'abi b'uta.

11 Mawũã wũerãbara mawũasia: Nok'ó, b'ura k'ãrẽba jueira ne eã, maũne posora eid'ua. ¿Mawũe b'ura sãmabemata erub'u baniã dazhi b'abi b'ura? **12** ¿Mobera b'ura audre zhi zromak'a zõrã dazhirãta Jacobo k'ãñabara? Naũ posora izhara

daiita ãmaësia, naũta do bazhid'a izha, zhi warrarãba, izhi pak'arãba.

13 Mawũãĩ Jesúsbara panaũ mawũãsia: Naũ baniãta doburũra wakusa obisiaya. **14** Mawũãmina baniã muã diaburũta doburũra obisiak'a baya, awuaraburu baniã muã diaburũra izhid'e dru numaña Daizeze ũme b'ai jõ ãta.

15 Mawũãĩ wũerãbara mawũãsia: Nok'ó, muãã diadua maũ baniãta, mu obisia ebaita, miã nama jued'e ze ebaita.

16 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Buzhi kĩmata trũne wãrũã, mobe zeudua naĩnu.

17 Mawũãĩ wũerãbara panaũ mawũãsia: Mũrã kĩma ne ãã.

Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Bũara bia jaraburũa bũra kĩma ne ãã aburũbara. **18** Bũara kĩma edama juesoma b'ua, id'i erub'usid'a bu kĩma ãã, mawũẽ bua mawũã jaraburũra wãrĩnuã.

19 Mawũãĩ wũerãbara mawũãsia: Nok'ó, mũma bũra Daizezeba bed'eata jarabibaria. **20** Dai zhibarirãbara Daizezera ibia jara b'easia naũ k'atumane, maũne marãbara jara b'ea Daizezera Jerusalenneburũ ibia jarad'ai barata.

21 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Muã za jaraita ijãrũã, ewarita zeya, maũnerã marãbara naũ k'atumane miã Jerusalenne ibia jarad'a ãã Daizezera. **22** Marãbara Daizezera ibia jara b'eta izhid'ebema sãwũãta k'awuad'a ãã, daibara Daizezera ibia jara b'ea izhid'ebema sãwũãta k'awua b'eta, zhãrã Ëdrubigaira uruba jud'forãneba. **23** Mawũãmina ewarita zeya, maũ ewarira ya arabasia, mawũẽ Daizeze wãrĩnu ibia jara b'ebara Jawurebiad'eba wãrĩnu ibia jarad'aya, Daizezebara krĩña b'ua izhira mawũã ibia jarad'aita. **24** Daizezera Jawurea, mawũẽ izhita ibia jara b'ebara Jawurebiad'eba wãrĩnu ibia jarad'aid'e b'ua.

25 Mawũãĩ wũerãbara mawũãsia: Muã k'awua b'ua zhãrã Ëdrubiira zeita, izhi zeburud'era daia bia jarak'aya ne jõma.

26 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Mũta izhia, muãta bu ũme bed'ea k'ob'ua.

27 Maũne izha jurũkuad'ara zesid'a, mawũẽ bia akudruasid'a wũerã ũme bed'ea k'ob'uba, mawũãmina miõba wid'id'a ebasia k'ãrẽta wid'i b'ura, o maũ wũerã ũme k'ãrẽ ũrũ bed'ea k'ob'ura. **28** Wũerãbara zok'o izhid'era ãmaẽpe wãsia puwũrũed'a, mobe zhãrã b'ea mawũãsia: **29** Ũmakĩrãta akud'e

zeudua, jōma jaraburua muã k'ārē od'ata. ¿K'āgura zhārã Ëdrubii ēka?

30 Mawūãĩ p̄w̄w̄rud'ebara wāsida, aramaüne zesid'a Jesúsma.

31 Maũēna izha j̄r̄r̄kuad'abara ibiad'e jara mawūāsida: Miã Ũrãg'abari, nek'orua.

32 Mawūānaĩ izhara mawūāsia: Muārã zhikota k'oita erub'ua marāba k'awuad'a ēata.

33 Mawūãĩ izha j̄r̄r̄kuad'abara āzhirãĩnu mawūāsida: ¿Jab'auba zhikota wesi ēka?

34 Maũne Jesúsbara mawūāsia: Mu zhikora muārã mu zok'ad'aba krĩnata oibara, aramaüne izha k'ārē obi

n̄m̄m̄k'ārĩta jōbiibara. **35** ¿Ne ud'apead'ata b'ũaira marābara jed'ek'o kĩmarē wãēã n̄m̄m̄ã abada ēka? Mawūamina muã

marãã jaraya: Ne b'ũaita akud'ai kĩrãk'a akaudua druid'e zhārã b'eta, ya m̄nebemata ijãĩta n̄meã.

36 Ne b'ua n̄m̄m̄bara ne jida b'ua, aramaũ kĩrãk'a n̄m̄m̄bara jara b'ua m̄nebemata ijānamarẽã Daizeze ũme b'ai jō ēānebemata, mawũ ne ubarita ne b'ũabari ũme sobiabada kĩrãk'a b'ua.

37 Maũēnabemata jarabadara wãrĩnuta mawūã b'ua: Ab'ara zhi ubaria, waya dewarabemata zhi b'ũabaria. **38** Aramaũ

kĩrãk'a muã marã zok'asia aw̄w̄r̄r̄ãba jarad'apead'a maẽ marãneba ijānamarẽã, aramaüne aw̄w̄r̄r̄ãba jarad'apead'a maẽ marãneba ijã tupud'ea.

39 Samaria bid'arã maũ p̄w̄w̄rud'e b'ebara bioba Jesúsdebema ijāsida, maũēnabema wũērãba mawūāsia:

K'ãũbara muãã jarasia muã k'ārē od'ata jōma. **40** Maũneba Samaria bid'arã Jesúsma zed'ape zuburia bed'easida āzhi bawara b'emarẽã, mawũē mama b'esia ewari ũme.

41 Aramaüne āmaña bioba ijāsida bed'eata izha jaraburuta ũrĩb̄d̄aba. **42** Maũnerã wũērãã mawūāsida: Daibara ijã

k'opanũ ã bari bua jaraburud'eba, awuaraburu izhi bed'eara jipa daiba ũrĩb̄d̄aba, mawũē k'awuab̄da naũ wãrĩnu ējũãne zhārã b'eta Ëdrubiita.

Jesúsba b'ebid'a nok'o warrata

(Mateo 8:5-13; Lucas 7:1-10)

43 Mawūã ewari ũme b'ape Samaria druid'ebara Jesús wāsia Galilea druad'ea. **44** Izhi Jesúsba jarad'a kĩrãk'a

Daizezeba bed'eata jarabibarira izhi druad'eburu bia edad'a ěã. **45** Galilea druad'a zeburud'era Galilea bid'arābara bia edasid'a, maũenabema āzhara ũdusid'a Jerusalénne k'ārē od'ata jōma, Egiptod'eba ězoad'ata krīcha fiesta od'apead'a maẽ mawũã ũdusid'a, āzhisid'a wāsi baera maũ fiestaid'ura.

46 Jesús wakusa zesia Caná pũwũrud'a, maũ pũwũrura Galilea druad'ebema, mama baniāta vino babid'a basia. Maũne Capernaúm pũwũrud'e b'asia reyba nok'ota b'ũk'ārīta, maũ warrata k'aya nũmasia. **47** Maũne izha ũrīsia Jesús zeburuta Judea druad'eba Galilea druad'a, mawũ ězhima zepe zuburia bed'easia zhi warrata b'ebid'e wāmarēã beubod'ota. **48** Mawũ ě Jesúsbara mawũāsia: Ũdud'ak'ata mũã oburuta ũdubũda ěārã marābara mũnebema ĩjāna ěã.

49 Mawũãĩ reyba nok'ota b'ũk'ārībara mawũāsia: Nok'ó, zerua mũ warra beui nawed'a.

50 Mawũãĩ Jesúsbara mawũāsia: Ded'aa wārũã, bũ warrara b'id'a.

Maũbara ĩjāsia Jesúsba mawũābũrura, mawũ ě wāsia.

51 Od'e wāne izhi nezok'arāba kīrāzhu zed'ape mawũāsia'd: Bũ warrara b'id'a.

52 Mawũānã izhara wid'isia k'ārē ũmadaud'e arigu basita. Mawũ ě mawũāsia'd: Nuwued'a ũmadau pũrra a la una kenab'arisia kũwamiābara.

53 Mawũ ě zhi zezebara k'awuasias maũ ũmadaud'e Jesúsba bũ warrara b'id'a ad'ata. Mawũ ě izhara Jesúsdebema ĩjābũruba ĩjāsia'd zhi kīmaba zhi warrarāba. **54** Jesúsbara maũta ũdud'ak'ata zhi ũmeta osia, Judea druad'eba Galilea druad'a wāpe.

K'akua pira ěã b'ad'a Betesdad'e

5 **1** Maũ tēã judīorābara fiesta osid'a, mawũ ě Jesús wārīzesia Jerusalén pũwũrud'a. **2** Jerusalénne ed'a wābarita puerta ovejarāneã abada k'aita b'ũa posota, maũta hebreo bed'ead'era Betesda abada, mamarã juesoma b'ũa de zaketa. **3** Maũza k'ayarāta bio nũmasia, daũb'errea b'eta, wā b'e ěã b'eta, k'akua pira ěã k'aya b'eta nũmasia, maũrābara jũã b'easia poso ōb'ũta pirayeed'a. **4** Maũenabema ed'aud'e ángelta zepe maũ poso ōb'ũta pirabi b'asia, mawũ ě piraburud'e naara doed'a ōb'eburuta b'e b'asia ne bariduba k'aya b'ũta. **5** Maũne

ũmakĩrãta mama b'asia treinta y ocho año bata k'aya b'uta.

6 Maũ tab'uta Jesúsba ũduburud'era, mawũã b'uta ewari dããrã bata k'awuape mawũãsia: ¿Bura b'e krĩña b'uka?

7 Mawũãĩ k'ayabara panaũ mawũãsia: Nok'ó, murã b'e krĩña b'ua, mawũãmina poso piraburud'era murã k'aiba doed'a õb'ud'aita ne ãã, mawũẽ mũ wãburud'a awuruta ed'a wã b'ua mũ nawed'a.

8 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Piradrurua, buzhi ertõ jiraedape tebarua.

9 Audre ããne maũ b'esia, mawũẽ izhi ertõ jiraedape tebad'ewasia. Ënaũbada ewari basia maũ ewadera.

10 Mawũẽ judĩorãbara mawũã b'eburua mawũãsid'a: Id'ira ãnaũbada ewaria, mawũẽ buzhi ertõ anũma b'e ãã.

11 Mawũãnaĩ izhara panaũ mawũãsia: Mũta b'ebid'abara ertõ jiraedape tebarua asia.

12 Mawũãĩ wid'i mawũãsid'a: ¿K'aiba buaa mawũã buzhi ertõ jiraedape tebarua asi?

13 Mawũãbudad'era zhi b'ed'abara k'awua ãbasia k'aita, Jesús nebasia baera mama zhãrã k'abana nũmanane ed'a.

14 Tã Jesúsbara ũdupe mawũãsia: Bura b'esia, mawũẽ wueta k'azhiruata orãrũã audre zuburia ãbaita.

15 Maũ wãpe judĩorãã jarasia izhira Jesúsba b'ebid'ata.

16 Maũ k'area judĩorã Jesús k'aid'u jirpanesia bead'aita, maũta onũmaẽrã ãnaũbada ewade. **17** Mawũẽ Jesúsbara mawũãsia: Mũ Zezera ewariza k'ãrẽ ob'ua, mawũẽ mũsid'a k'ãrẽ onũmũã.

18 Mawũãburũ k'area judĩorãbara wuaaburũ bea krĩñasid'a, ãzhima aramaũnerã bari ewari ãnaũbadad'ebemata arib'ae ãã nũma ãbasia, awuaraburũ Daizezesid'a zhi Zezeta jarasia, ãzhima aramaũnerã Daizeze ũme ab'arikad'e nũmasia.

Zhi Zezeba ob'uta ob'ua zhi Warrabara

19 Maũ k'area Jesúsbara mawũãsia: Mũã wãrĩnu marãã jaraya: Mũ zhi Warrabara mũzhikusaubara miã k'ãrẽta ob'e ãã, awuaraburũ mũ Zezeba oburuta ũduburuta ob'ua, aramaũne jõma mũ Zezeba ob'ura mũ zhi Warrabid'a ob'ua.

20 Mũ Zezebara zhi Warra murã kuãg'aba jõma ũdubi b'ua izha ob'ura, mawũẽ k'ãrẽ ãmaña audre waib'utata bio ũdubiya, mawũẽ marãbara bia akũdrua jirpaneña. **21** Mũ Zezebara bekuad'ara piradrubipe zok'ai b'ubari kĩrãk'a,

mũ zhi Warrabid'a mawũã okriñabũrũrãta zok'ai b'ũbaria.

22 Mũ Zezebara miõta k'awua o ãã, awuarabũrũ zhãrã k'awua oid'ebema jõma diasia mũta zhi Warraa. **23** Mawũãtrũ jõmaũba mũ zhi Warrata wawiad'aya mũ Zeze wawia panũ kĩrãk'a. Mũ zhi Warrata wawia ããbara wawia ãã mũ Zeze mũ zok'ad'ata.

24 Mũã wãrĩnu marãã jaraya: Iab'aũba mũ bed'eata ũrĩ b'ũba mũ zok'ad'ad'ebemata ijã b'ũra erub'ũa Daizeze ũme b'ai jõ ããta, mawũẽ Daizezebara pua k'awua o ëbaya, awuarabũrũ aduaita b'ad'ata zhi berab'arima baya Daizeze ũme b'ai jõ ããma. **25** Mũã wãrĩnu marãã jaraya: Ewarita zeya, maũ ewarira ya arabasia, mawũẽ aduaita b'ebara ũrĩnaña mũ Daizeze Warra nemita, mũ bed'eata ũrĩbũdara Daizeze ũme b'ai jõ ãã b'eaya. **26** Mũ Zezebara erub'ũa izhi ũme b'ai jõ ããta, mawũẽ mũ zhi Warraabid'a diasia erub'amarẽã izhi ũme b'ai jõ ããta. **27** Dewara zhãrã k'awua oi zareata diasia mũrã Beubari Bape b'ũba. **28** Mũã maũta jarabũrũ k'area k'awua ãã krĩcharũũdua, ewarita zeya, maũ ewadera beud'apead'ata jou nũmebara ũrĩnaña mũ nemirã. **29** Mawũẽ biata od'apead'ara piradrũd'aya Daizeze ũme b'ai jõ ãã b'aita, mawũãmina bia ããta od'apead'ara piradrũd'aya aduaita.

Jara b'ea Jesũra zhãrã Ēdrũbita

30 Mũãrã mũzhikusaubara k'ãrẽ o ãã. Awuarabũrũ sãwũãta mũ Zezeba mũãã jarabũrũta ũripe mũãrã zhãrã k'awua obaria, aramaũne obaria sãwũã oi b'ũd'e, mawũẽ mũãrã onũmũ ãã mũã krĩñata, awuarabũrũ onũmũã mũ Zeze mũ zok'ad'aba krĩñata. **31** Mũnebemata mũã jarara mũnebema zhãrãma wãrĩnu ãã. **32** Mawũãmina mũ Zezeba mũnebemata jara b'ũa, mũã k'awua b'ũa mawũã mũnebemata jara b'ũra wãrĩnuã. **33** Mũnebemata wid'id'amarẽã marãbara zhãrãta zok'asid'a Juan Buruk'oemiãma, mawũẽ izhara jarasia mũnebema wãrãta. **34** Mawũãmina mũãrã zhãrãba mũnebema mawũã jaraita nesid'a nũmũ ãã, awuarabũrũ mũãrã Juanba jarad'ata jarabũrũa marãta ědrũd'amarẽã. **35** Juanbara mũnebema k'awuabiga nũmũba pãrĩguad'e ĩbĩrã ũnabari kĩrãk'a b'asia, aramaũne marã ewari k'akutua sobiasid'a izhi ũnane. **36** Mawũãmina mũã erub'ũa mũnebema audre bia jara b'ũta Juanba jarad'a k'ãñabara, k'ãrẽ arĩb'aeita mũ Zezeba mũãã

diad'ata muã ob'uba munebemata jara b'ua murã mu Zezeba zok'ad'ata. **37** Mu Zeze mu zok'ad'abid'a munebemata jara b'ua. Marãbara ùrĩnak'a izhi nemirã, miã údud'ak'a izhira. **38** Miã izhi bed'eara eruduanu eã marã sod'era, muta izha zok'ad'ara marãbara ijãna eãba. **39** Daizeze bed'eata zhi b'umarã marãbara kĩrãkuita estudia b'ea, mazhima maũneba erub'eba Daizeze ùme b'ai jõ eãta, mawũã zhi b'umabara jara b'ua munebemata. **40** Maũne marã muma ze krĩñana eã aramaũne erub'eaira Daizeze ùme b'ai jõ eãta.

41 Muãrã zhãrãba muta bia jarad'amarẽã numu eã.

42 Maũenabema muã marã ùduk'awua b'ua, marãbara Daizezera kuãg'ad'a eã. **43** Murã zesia mu Zezed'eba, maũta marãbara murã bia edad'a eã, awuruta izhikusaud'eba zera maũ marãbara bia edad'aya. **44** ¿Marãbara munebema sãwũã ijãnaĩpe k'ãwũã mazhirãĩnuburu zhiya bia jara b'era? K'ãwũãrã Daizeze ab'a b'uba bia jamarãẽã duanu eã. **45** Krĩcharãũdua kĩrãbita muã marã jikuaita mu Zezea, mawũãmina k'aiba marã jikuaira b'uta Moiséa, maũne marãbara izhita krĩcha b'ea. **46** Moiséba b'ud'ata marãba ijã b'eburu munebemata ijãk'ausid'a, izhara munebemata b'ud'aba. **47** Mawũãmina izha b'ud'ata ijãna eãrã, ¿sãwũã ijãnaĩpe mu bed'eara?

Nek'obigad'a cinco mil

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

6 1 Maũ tẽã Jesús kĩrãrã wãsia Galilea dota jed'ea õb'ud'e, maũ dora ab'auta Tiberia abada. **2** K'abanata izhi k'aid'u wãsid'a údud'ak'ata ùdu b'eta b'ebiga numuba k'ayarãta. **3** Mawũẽ Jesús wãrĩzesia k'atuma zakeid'u, mobe mama jewed'asia izha jurukwad'a bawara. **4** Maũnerã ewari araa zebod'o basia Egiptod'eba eãzoad'ata krĩcha fiesta obadata judiorãba. **5** Jesúsba akuburud'era ùdusia k'abanata izhi k'aid'u b'eta, mawũẽ Felipea mawũãsia: ¿Zhiko sãma edad'aĩpe naũrãta nek'od'amarẽãrã?

6 Mawũã wid'isia sãwũã panaũĩ k'awuaita, izhara k'awua b'uta k'ãrẽ oira. **7** Mawũãĩ Felipebara panaũ mawũãsia: Ewari dociento trajad'aba denario docientoba pan edaburusid'a arab'ae eã naũrãta ab'a ab'ak'a wĩkabid'a nek'obigaira.

8 Izha jurukwad'aba ab'auãba, Andrés Pedro mebeaba mawũãsia: **9** Kũrãta za b'uba pan juesoma erub'uta cebada

omata erub'ua, b'edasi'da ũme erub'ua, mawũãmina ¿naũ sãwũãipe bioitara?

10 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Zhãrãta jewed'abigaudua.

Mamarã bio nũmasia poajãrãta, aramaũne cinco mil jewed'asi'da zhũmakĩrãrãta. **11** Mobeburu Jesúsbara maũ pan jiraedape Daizezea zhibia jipe b'uekuape diasia izha jurũkuad'aa, mawũẽ izha jurũkuad'abara jed'ekasi'da jewed'a k'ob'ea, b'edasi'da ab'arika osia ãzha k'obudad'e k'od'amarẽã.

12 Jãwũã duanebudad'e izha jurũkuad'aa mawũãsia:

Ad'ubabudata zhi b'uguzoamata jurepeudua, miã k'ãrẽta adua ëbamarẽã.

13 Mawũãĩ jurepesid'a, aramaũne zhi b'uguzoamaba jamara doce birasi'da, pan juesomata cebada omata ad'ubad'apead'ata zhi k'od'apead'aba. **14** Mawũẽ zhãrãbara ũdud'ak'ata Jesúsba mawũã oburuta ũdud'ai mawũãsi'da: Naũ wãrĩnu Daizezeba bed'eata jarabibarita zeita b'ad'a naũ ëjũãena.

15 Maũnerã Jesúsbara k'awuasias izhira zaread'e edeita k'opanuta rey babid'aita, mawũẽ wakusa k'atumaena wãsia izhi dob'a.

Jesús tebad'a do ũrũ

(Mateo 14:22-27; Marcos 6:45-52)

16 Keuburud'era Jesúsba jurũkuad'ara zesid'a do jed'ea õb'uid'u. **17** Mobe jãbad'e b'arikuape do jed'ea õb'ud'e kĩrãrã wãsi'da Capernaúm pũwũrud'a. Maũnerã ya paisosoa nũmũne Jesús wad'i ze ëbasia ãzhima. **18** Maũne do jed'ea õb'ura bomatu busad'ewasia zarea pũãdrũ nũmũba. **19** Wigui wãnata cinco o seis kilómetro baburud'e Jesús do ũrũ taita ũdubudad'era orra tebasia jãbata, mawũẽ perasi'da. **20** Maũne izhara mawũãsia: Muta taia, perarãũdua.

21 Mawũãĩ ãzhara sobia jãbad'e edasi'da, aramaũne dããrã ãne jũẽkuasia drua ãzhi wãma.

Zhãrãba jurud'apead'a Jesús

22 Do jed'ea õb'ũ kĩrãrẽ zhãrã duanenabara nrũẽmane k'awuasid'a mama jãba ab'abai b'ad'ata, izha jurũkuad'a bawara Jesús maũ jãbad'era b'ari ëbasia, awuaraburũ maũrã wãsi'da ãzhi dob'a. **23** Maũne jãba awuruta Tiberia pũwũrud'eba zesid'a, Jesúsba Daizezea zhibia jipe pan

k'od'apead'a k'aita. **24** Aramaüne zhārābara k'awuasid'a Jesús mama ne ēāta, miā izha jūrūkuad'asid'a ne ēāta, mawūē mañ jābad'e b'arikuape wāsīd'a Capernaúm pūwūrued'a Jesús jūrūde.

Jesúra panta Daizeze ūme b'ai jō ēānebema

25 Aramaüne do jed'ea ōb'u kīrārē ūdud'ape mawūāsīd'a: Miā Ūrāg'abari, ¿bura sōmbewed'a naīnu zesi?

26 Mawūānāi Jesúsbara panañ mawūāsia: Mūā wārīnu marāā jaraya, marābara mūrā jūru duanu ēā sāwūāta k'awuasid'a baera mūā od'ata ūdud'ak'ata, awuaraburu mūrā jūru duanuā panta jāwūā k'osid'a baera. **27** K'ārē obudata bari zhiko jōbari k'area orāūdua, awuaraburu k'ārē oudua pan jōk'a k'area, Daizeze ūme b'ai jō ēā k'area, mū Beubari Bape b'ūba mañ pan marāā diaya, mūrā mañ k'area b'usia mū Zhibari mū Zezeba.

28 Mawūāi mawūāsīd'a: ¿Daibara k'ārēta od'aibarape k'ārē Daizezed'eta od'aira?

29 Mawūānāi Jesúsbara panañ mawūāsia: Marāba k'ārē Daizezed'eta od'aira, ijāūdua mū izha zok'ad'ata.

30 Mawūāi mawūāsīd'a: ¿Būara k'ārēta ūdud'ak'ata oipe daiba maūta ūdud'ape būd'ebemata ijānāirā? ¿Būara k'ārēta oipe? **31** Dai zhibarirā b'ead'abara pan maná abadata k'osid'a drua drudrua tab'u maē, mañēnabemata zhi b'ūmata mawūā b'ua: Pan ūtrebemata ded'ekasia k'od'amarēā.

32 Mawūānāi Jesúsbara mawūāsia: Mūā wārīnu marāā jaraya: Mañ pan ūtrebema Moiséba ded'eka ēbasia, awuaraburu ded'ekasia mū Zezeba. Aramaüne mū Zezebara ded'eka b'ua wārīnu pan ūtrebemata. **33** Pan Daizezed'ea mūta ūtreba zed'ata, mūārā Daizeze ūme b'ai jō ēāta dia b'ua ējūāne zhārā b'ea.

34 Mawūāi mawūāsīd'a: Nok'ó, daia ewariza diadua mañ panta.

35 Mawūānāi Jesúsbara mawūāsia: Mūta panta Daizeze ūme b'ai jō ēānebema, mūma zeburura mañnebemanerā jarrak'a baya, mūnebemata ijāburura aramaüne obisiak'a baya. **36** Mawūāmina mūā marāā jarad'a kīrāk'a, marābara mūrā ūdu b'emina mūnebema ijāna ēā. **37** Mū Zezeba mūāā diaburura jōma mūma zed'aya, mūma zeburura mūārā āi

jureta eã. **38** Mũrã ũtrebara ze ěbasia mũã krĩñata oita, awuarabũru zesia mũ Zeze mũ zok'ad'aba krĩñata oita. **39** Mũ Zeze mũ zok'ad'abara krĩña b'ũa jõma izha mũãã diabũrũra mũrẽ miõta adua ěbaita, awuarabũru krĩña b'ũa maũrãta beud'apead'ara mũã piradrũbigaita ewari mũmũta jõbũrud'era. **40** Mũ Zeze mũ zok'ad'abara krĩña b'ũa zhi Warra mũta krĩcha b'ebara, mũnebemata ijã b'ebara jõmaũba erub'eamarẽã Daizeze ũme b'ai jõ eãta. Aramaũnerã maũrãta beud'apead'ara mũã piradrũbigaya ewari mũmũta jõbũrud'era.

41 Judĩorãbara Jesũs bĩ eã jarasid'a: Mũrã pan ũtreba zed'a, abũrũba. **42** Maũnerã mawũãsid'a: ¿Naũ Jesũra Josẽ warra ěka? Zhi Zezera, zhi papara dazhirãbara ũduk'awua b'ea. ¿Maũta sãwũã naũbara izhira ũtreba zed'a abũru?

43 Mawũãnaĩ Jesũsbara panaũ mawũãsia: Bĩ eã bed'earãũdua. **44** Miõta mũma ze b'e eã mũ Zeze mũ zok'ad'aba webũru ěbũru. Izha webũrutru beud'ata mũãrã piradrũbiya ewari mũmũta jõbũrud'era. **45** Daizezeba bed'eata jarabibarirãba jarad'apead'ata zhi b'ũmata mawũã b'ũa: Daizezeba jõma ũrãg'aya. Aramaũnerã mũ Zeze bed'eata ũrĩnape izhid'ebemata k'awabũdara jõma mũma zed'aya. **46** Mũã maũta jarabũru eã iab'aũba mũ Zezeta ũdud'aba, awuarabũru mũta Daizeze maẽba zed'abũru mũãbũru ũdubaria mũ Zezera. **47** Mũã wãrĩnu marãã jaraya: Mũnebemata ijã b'ũbara erub'ũa Daizeze ũme b'ai jõ eãta. **48** Mũrã panta Daizeze ũme b'ai jõ eãnebema. **49** Marã zhibarirã b'ead'aba drua drudrua tab'ũ maẽ manã k'o b'ead'ara bari zhiko basia, mawũẽ k'o b'easimina beukuasia. **50** Mũrã pan ũtreba zed'a, pan mũta k'obũrũra adua eã. **51** Mũrã panta Daizeze ũme b'ai jõ eãta ũtreba zesia, iab'aũba pan mũta k'obũrũra Daizeze ũme b'ai jõ eã b'aya. Pan mũã diabũrũra mũ zharata diaya. Maũ mũãrã Daizeze ũme b'ai jõ eãta diaya ějũãne zhãrã b'ea.

52 Mawũãĩ judĩorã azhirãĩnu bĩ eã mawũãsid'a: ¿Naũbara sãwũã mawũã dazhirãã k'obigaipe izhi zharata?

53 Mawũãnaĩ Jesũsbara mawũãsia: Mũã wãrĩnu marãã jaraya: Mũ Beubari Bape b'ũ zharata k'od'a ěbũru, mũ wata dod'a ěbũru erub'ea eã Daizeze ũme b'ai jõ eãrã. **54** Mũ zharata k'o b'ũbara mũ wata do b'ũbara erub'ũa Daizeze ũme

b'ai jō ēārā, mawūē beud'ata muā piradrūbiya ewari nūmūta jōbūrūd'era. **55** Mū zhara wārīnu zhikoa, mū wara wārīnu doyd'ebema. **56** Mū zharata k'o b'ura mū wata do b'ura mūne b'ua, murā izhid'e b'ua. **57** Mū Zeze mū zok'ad'ata b'ū kīrāk'a, murā b'ua mū Zezed'eba, aramaū kīrāk'a mūta k'o b'ura b'aya mūneba. **58** Mūta panta ūtreba zed'a. Marā zhibarirā b'ead'aba maná k'od'apead'a kīrāk'a b'ū ēā, mawūā k'osid'amina beukuasia. Pan mūta k'obūrura Daizeze ūme b'ai jō ēā b'aya.

59 Jesúsbara Capernaúm pūwūrūde maūta jarasia miā ūrāg'a nūmūba de zhi jūrebada maē.

Bed'eata Daizeze ūme b'ai jō ēānebema

60 Maūta ūrīnape izhi pēwā b'ebara bioba mawūāsīd'a: Maū bed'eara zarea. ¿Mawūē k'aiba ūrī b'eipe?

61 Jesúsbara k'awuasia izhi pēwā b'e mawūā bī ēā bed'ea k'ob'era, mawūē mawūāsīa: ¿Maū bed'eabara marā bī ēābūdak'a? **62** ¿Mobera sāwūānaīpe mū Beubari Bape b'ūta ūtaa wābūrūta ūdud'ara naara mū b'ad'ama? **63** Jawurebiabūrū dia b'ua Daizeze ūme b'ai jō ēāta, zharabara dia ēā. Bed'eata muā marāā jara b'ura Jawurebiad'ebemata Daizeze ūme b'ai jō ēānebema.

64 Mawūāmina marā ūkūrūbara ījāna ēā. Jesúsbara mawūā jarasia jēde wed'auba k'awua b'asi baera k'airāba ījāna ēāta, aramaūne k'awua b'asia izhira k'aiba chāb'ariita.

65 Maūnerā mawūāsīa: Maūneba muā marāā jarasia miōta mūma ze ēāta mū Zezeba diabūrū ēārā.

66 Mamaūba ūtaara izhi pēwā b'ebara bioba izhira kenab'arisid'a, mawūē ya izhi bawara erjirana ēbasia.

67 Mawūē Jesúsbara izha jūrūkuad'ata doce mawūāsīa: ¿Marāsīd'a wā krīna panūka?

68 Mawūāī Simón Pedroma panaū mawūāsīa: Nok'ó, ¿daira k'aima wāīpe? Buabūrū bed'eata erub'ua Daizeze ūme b'ai jō ēāta. **69** Maū daibara ījā b'ea, aramaūne daiba k'awua b'ed'era bura zhārā Ēdrūbita Daizeze zok'ai b'ū Warra.

70 Mawūāī Jesúsbara mawūāsīa: Muā marā doce jūrūkuasia, mawūāmina marānebema ab'a ātōmiāba erunūmūā.

71 Mawūā jarabūrūbara Juda Iscarioteta jarasia Simón warrata, izhira maūba chāb'arii baera mawūā jarasia, maū doced'ebema basia.

Jesús mebērāba izhid'ebema ijā ēā b'ead'a

7 1 Maū tēā Jesús pūrruasia Galilea drued'e, Judea drued'era pūrrua krīña ēbasia judíorāba beaita jirpanūba. **2** K'aita bata nūmasia fiesta judíorāne de pāne duanebadata. **3** Mawūē zhi mebērābara Jesúa mawūāsíd'a: Namaūbara wārūā Judea druaed'a, maīnu bu pēwā b'ebid'a ūdud'amarēā bua ob'uta. **4** Iab'auba izhita ūduk'awabiga krīña b'ūbara k'ārē chupea o ēā. Mawūē buara k'āwūā k'ārē onūmaērā jōmaū daid'u k'ārē odua.

5 Mawūāsíd'a miā zhi mebērābid'a izhid'ebema ijāna ēāba. **6** Mawūānaī Jesúsbara mawūāsia: Mūrā wad'i wāine b'ū ēā, mawūāmina marā baridu ūmadaud'e wā b'eya. **7** Naū ējūāne b'ebara marā ūduama ēā, mawūāmina mūrā ūduama b'ea mūā jara b'ūba āzha ob'era bia ēāta. **8** Marā wārizeudua fiestaid'u, mūrā wad'i wārize ēā maū fiestaid'ura, mū wāī ewarira wad'i araba ēā.

9 Maūta jarak'ape b'esia Galilead'e.

Jesús fiestad'e b'ad'a de pāne duanu maē

10 Zhi mebērā wārizekuad'a tēāne izhisid'a wārizesia fiestaid'u, mawūāmina jōmaū daid'u wā ēbasia, awuaraburu wāsia chupea. **11** Maūne judíorābara fiestad'e juru b'eta mawūā duanasia: ¿K'āū sāma b'ūba?

12 K'abanane ed'ara izhi ūrūrā biod'e bed'ea jirpanūta ūkurubara biata b'ua aduanasia. Waya ūkurubara mawūā duanasia: Mawūā ēā, awuaraburu zhārāta sewa b'ua.

13 Mawūāmina izhi ūrūrā miōta dajada bed'ead'a ēbasia judíorā wawiaba.

14 Fiestara ēsadra baburud'era, Jesús Daizeze deid'u wārizepe ewara maē miā ūrāg'asia. **15** Mawūē judíorābara bia akudrua mawūāsíd'a: ¿Naūbara sāwūā k'awua b'ū miā ūrāg'aid'ebema estudia ēbad'ata?

16 Maūne Jesúsbara mawūāsia: Ūrāg'ata mūā jara b'ura mūrē ēā, awuaraburu Daizeze mū zok'ad'ad'ea. **17** Daizezeba krīñata okrīña b'ūbara k'awuaya ūrāg'ara Daizezed'eta, o k'awuaya mūrā bed'ea b'uta mūzhikusauba. **18** Izhikusaua bed'ea b'ūbara izhitru bia jarad'amarēā b'ua, mawūāmina mūrā Daizeze mū zok'ad'ata bia jarad'amarēā b'ua, mawūē

wārīnuta jara b'ua, aramaüne muārã sewata jara ěã.

19 ¿Moisébara ūrāg'ara marãã diasī ěka? Maŭta marãbara miōba arib'aed'a ěã. ¿Maŭba mūrã bea krīña duanu ěka?

20 Mawũãĩ k'abanabara panaũ mawũãsid'a: Bura jaiba mawũã krīchabi b'ua, ¿bura k'aiba bea krīña numu?

21 Mawũãnaĩ Jesúsbara panaũ mawũãsia: Ēnaũbada ewade muã ne ab'a oburuba marã jōma k'awua ěã krīcha k'ob'ea.

22 Mawũē muã jaraya, Moisébara marãã jarasia warra zakera k'akua eta k'ōnamarēã, mawũã oira Moiséd'eba ze ěbasia, awuaraburu marã zhibarirã b'ead'ad'eba zesia, aramaüne marãbara ěnaũbada ewadebid'a warra zakera k'akua eta k'ōbada. **23** Mawũã ěnaũbada ewadebid'a warra zakera k'akua eta k'ōbada Daizezeba ūrāg'a Moiséa diad'ata arib'aed'ai k'area, ¿maŭta marã mu bawara kīrū duanuka ěnaũbada ewade muã jipa b'ebiburuba zhārãta? **24** Zhārãba k'ārē oburuta ūdud'ape bī ěã bed'earãũdua, awuaraburu k'ārē oburuta bigara kīrãēpa biga audua.

¿Naũka zhārã Ēdrubiira?

25 Jerusalénne b'ebara ūkuruaba mawũã duanasia: ¿Naũ ěka bead'aita juru b'era? **26** Akaudua, jōmaũ daid'u bed'ea numuta k'ārē jarad'a ěã. ¿Nok'orãbara wārīnu krīcha duanu ěka naũ zhārã Ēdrubiita? **27** Mawũãmina dazhirãbara k'awua b'ea naũ sãmabemata, maüne zhārã Ēdrubiita zeburud'era miōba k'awua ěbaya sãmabemata.

28 Mobeburu Jesúsbara Daizeze ded'a ewara maē miã ūrāg'a numuba nemi jīgua mawũãsia: Marãbara mūrã ūduk'awua b'eta k'awua b'ea sãmabemata. Mawũãmina mūrã muzhikusaua ze ěbasia, awuaraburu mūrã zok'asia Daizeze wārīnu b'uba, izhid'ebema marãbara k'awua duanu ěã. **29** Mawũãmina muārã k'awua b'ua mūrã zesi baera izhi maēba, mūrã izha zok'asia.

30 Mawũãburu k'area Jesú jida krīñasid'a, mawũãmina miōba jida ěbasia wad'i araba ěãba izhi ewarita. **31** K'abanabara bioba izhid'ebemata ijãnape mawũã duanasia: Zhārã Ēdrubiita zeburud'era, ¿ūdud'ak'ara audre oibuka naũba ob'u k'ãñabara?

Fariseorãba Jesú jida krīñanapead'a

32 Fariseorãbara ūrīsid'a zhārã Jesú ūrū mawũã bed'ea jirpanuta, mawũē sacerdoterã nok'orãbara, fariseorã

bawarauba Daizeze de akubadata zok'asid'a jidad'amarẽã.

33 Mawũẽ Jesúsbara mawũãsia: Mũrã wad'i ewari k'akutua marã bawara b'ape wãña mũ zok'ad'ama. **34** Marãbara mũrã jurũd'aya, mawũãmina mũrã údud'a ěbaya, aramaũne mũ b'aima marã wã b'ed'a ěã.

35 Mawũãĩ judíorãbara aźhirãĩnu mawũãsid'a: ¿Naũ sãmaã wãĩba dazhirãba mawũã údud'a ěbaira? ¿Judíorã druaza griegorãne ed'a b'ema wãĩbuka, aramaũne griegorã ũrãg'aita?

36 Izhara k'ãrẽta jara krĩnaba mawũãbũrũ: Marãbara mũrã jurũd'aya, mawũãmina mũrã údud'a ěbaya, aramaũne mũ b'aima marã wã b'ed'a ěã.

Dota Daizeze ũme b'ai jõ ěãnebema

37 Fiesta jõbũrũ ewarita zhi zroma ewade, Jesús edau nũmepe nemi jĩgua mawũãsia:

Iab'a obisia b'ũbũrũ mũma zerua, aramaũne baniã dorua.

38 Mũnebemata ĩjã b'ũd'ebara Daizeze bed'eata zhi b'ũmane jara b'ũ kĩrãk'a izhi sod'eba zhãrãma dota drũya Daizeze ũme b'ai jõ ěãta.

39 Mawũã dota jarabũrũra jarasia izhid'ebemata ĩjãbũdabara Jawurebiata jidad'aita, maũnerã wad'i ze ěbasia Jawurebiara, wad'i Jesús ũta wã ěãba.

Krĩcha ab'arika zed'a ěbad'apead'a

40 K'abanata ũkũrũbara maũ bed'eata ũrĩnape mawũãsid'a:

Naũ wãrĩnu Daizezeba bed'eata jarabibaria. **41** Waya ũkũrũbara mawũãsid'a: Naũ zhãrã Ĕdrũbia. Mawũãmina

ũkũrũbara mawũãsid'a: ¿Galilead'ebara ũtu zeita b'ũka

zhãrã Ĕdrũbiira? **42** ¿Maũẽnabemata zhi b'ũmanerã

jara b'ũ ěka rey David'eba ũtu zeita, aramaũnerã David

Belén pũwũrũd'ebemata b'ad'a maẽba ũtu zeĩ ěka zhãrã

Ĕdrũbiira? **43** Aramaũne zhãrã krĩcha ab'arika zed'a ěbasia

Jesús'd'ebemanerã. **44** Āzhara ũkũrũbara jida krĩnasid'a, mawũãmina miõba jidad'a ěbasia.

¿Miõta bi-ia bed'ea ěã Jesús kĩrãk'ara!

45 Daizeze deta akubadara wakusa zesid'a sacerdoterã nok'orãma, fariseorãma, mawũẽ maũrãbara mawũãsid'a:

¿Sãwũẽ Jesús wed'a ěpe?

46 Mawũānāi Daizeze deta akubadabara panaũ mawũāsīd'a: ¡Miõta bi-ia bed'ea ēã k'ãũ kīrāk'ara!

47 Mawũānāi fariseorābara panaũ mawũāsīd'a: ¿Marāsīd'a k'ãũã zhi sewabi numeka? **48** ¿K'ãũnebema ijã duanuka nok'orābara, o fariseorābara? **49** K'ãũnebema ijã b'ebara Moisé ũrāg'ara k'awua ēã b'ea, mawũē Daizezebara k'awua okuaya.

50 Mawũānāi Nicodemo Jesúsma diamase zed'abara āzhid'ebemaba mawũāsīa: **51** ¿Ūrāg'a dazhirānebara jara b'ũ ēka dazhirābara zhārã k'awua ob'ed'a ēãta naara izhi bed'eata ũrībũda ēbũru k'awuaita k'ārē od'ata?

52 Mawũāi panaũ mawũāsīd'a: ¿Bũsid'a Galilead'ebemak'a? Daizeze bed'eata bia estudiadua, mawũārã k'awuaya Galilead'ebara piradrũk'ata Daizezeba bed'eata jarabibarira.

53 Maũ tēã wāsīd'a āzhi deza.

Wũērāba kīma ēãta eruk'āina

8 **1** Waya Jesúra wāsīa Olivo k'atumaĩnu. **2** Nrũēma diaped'a wakusa Daizeze ded'a ewara maē zebũrud'era zhārã jõma zesīd'a izhima. Mawũē jewed'ape maũrãta ũrāg'asia. **3** Maũne ũrāg'a Moiséd'e jarabadaba fariseorã bawarauba wũērãta izhima wesīd'a kīma ēãta eruk'āi nũmũta burud'ape, mobe miõ ēsadra k'ob'ũd'ape, **4** mawũāsīd'a: Miã Ūrāg'abari, naũ wũērã kīma ēãta eruk'āi nũmũta burusīd'a. **5** Ūrāg'ad'era Moisébara daia jarasia wũērã k'ãwũã b'era mong'araba tab'ari bead'amarēã. ¿Mawũē bũara k'asia aipe?

6 Maũta jarasīd'a wãēãbid'ape nok'oa jīd'ai k'area. Mawũāmina Jesús ju k'ob'epe egorod'e ne b'ũsia juwua jīwīniba. **7** Maũne āzhara pi wid'i barab'ũba jīpa k'ob'epe mawũāsīa: Marānebema k'azhirua ne ēãba maũba naara mong'araba tab'arirua k'ãũ wũērã.

8 Mawũāpe wakusa ju k'ob'epe ari ne b'ũ nũmesia egorod'e. **9** Mawũāmina āzhara maũta ũrīnape k'azhirua bara b'eta k'awua b'eba ab'a ab'ãud'e āi wāsīd'a, naara āi wāsīd'a zõrãrãta, maũare kūrãrãta. Aramaũne Jesús dob'a k'ob'esia, wũērāsīd'a k'ob'esia miõ ēsadra k'ob'ed'ata. **10** Mawũē Jesús jīpa k'ob'ebũrud'e miõ ũdu ēãne wũērãtrũ ũdui mawũāsīa: ¿Wũērã, bũta jī k'opanana sãma k'opanũ? ¿Bũra miõba bea ēka?

11 Mawũāi wũērābara mawũāsīa: Nok'õ, mũrã miõba bea ēã.

Mobeburu Jesúsbara mawũasia: Bura miã muãbid'a bea eã, mawũe wãrũã, mobe wueta k'azhiruata orãrũã.

Jesúra ãnata b'ua ejuãne b'erãita

12 Wakusa Jesúsbara zhãrã k'ob'ea mawũasia: Murã ãnata b'ua ejuãne b'erãita, mta pẽwã b'ura pãrĩguad'e nimiba eã, awuaraburu ãnata erub'aya Daizeze ãme b'ai jõ eãta.

13 Mawũãĩ fariseorãbara mawũãsid'a: Bũara bũzhid'ebemata jara b'ua, mawũe b'ua jara b'ura k'ãrẽ eã.

(Juan 8:12)

14 Mawũãnaĩ Jesúsbara panaũ mawũasia: Muãrã mũzhid'ebemata jara b'umina muã jara b'ura wãrĩnuã, muã k'awua b'uba mu sãmaũba zed'ata, mu sãmaã wãita. Mawũãmina marãbara k'awuad'a eã mu sãmaũba zed'ata miã sãmaã wãita. **15** Marãbara murã jara b'ea beubarita bed'ea bed'e, mawũãmina muã zhãrã mawũãrã jara eã. **16** Muã zhãrãnebemata jarara muãrã wãrĩnuta jaraya murã ab'a nũmũ eãbaera, awuaraburu दौरã panũã mta mu Zeze mu zok'ad'ata. **17** Marã ãrãg'ad'era b'u tab'ua zhãrã ãmeba bed'eata jarabũdara wãrĩnuta. **18** Aramaũ kĩrãk'a muãrã mũnebemata jara b'ua, mu Zeze mu zok'ad'abid'a jara b'ua mũnebemata.

19 Mawũãĩ ãzhara mawũãsid'a:

¿Sãma b'u bu Zezera? Mawũãnaĩ Jesúsbara panaũ mawũasia: Marãbara murã ãduk'awua duanu eã, miã mu Zezesid'a ãduk'awua duanu eã, mta ãduk'awua bebũru mu Zezesid'a ãduk'awua b'ea.

20 Jesúsbara maũ bed'eata jarasia ofrenda b'ubada maẽ Daizeze ded'a ewara maẽ miã ãrãg'a nũmũba. Maũnerã miõba jidad'a ebasia wad'i araba eãba izhi ewarita.

Mu wãima marã wã b'ed'a eã

21 Jesúsbara wakusa mawũasia: Mta wãbũrud'era marãbara murã jurũd'aya, mawũãmina marã mazhi k'azhiruad'e beukuaya, mawũe mu wãima marã wã b'ed'a eã.

22 Mawũãĩ judíorãbara mawũãsid'a: ¿Mobera izhikusa zhi beaika, sãwũã mawũã mũ wãĩma marã wã b'ed'a ãã abũrũ?

23 Maũne Jesúsbara mawũãsia: Marã ud'abema, mũrã ùtrebema, marã naũ ãjũãnebema, mũrã naũ ãjũãnebema ãã.

24 Maũba mũã marãã jarabũrũa marã mazhi k'azhiruad'e beukuaita, Mũrã Mũta ïjãna ãbũrũ mazhi k'azhiruad'e beukuaya.

25 Mawũãĩ mawũãsid'a: ¿Bũra k'aipe?

Mawũãnaĩ Jesúsbara mawũãsia: Mũnebema jẽde wed'auga mũã marãã zhi jarama. **26** Mũãrã marãnebema ne bio jara k'awua oya, mũ zok'ad'abara wãrĩnuta jara b'ua, mawũẽ mũãrã izha jarabũrũta ùrĩbũrũta jara b'ua ãjũãne b'ea.

27 Mawũãbũrũd'era ãzhara k'awuad'a ãbasia zhi Zezeta jarabũrũra.

28 Mawũẽ Jesúsbara mawũãsia: Mũ Beubari Bape b'uta marãba cruzd'e jirab'ud'ai marãbara k'awuad'aya Mũrã Mũta, aramaũne k'awuad'aya mũã miã k'ãrẽta o ããta mũzhikusaubara, awuarabũrũ mũrã mũ Zezeba jaradiad'ad'e bed'ea b'ua. **29** Mũ zok'ad'ara mũ ùme b'ua, aramaũne mũ Zezebara mũrã dob'a kenab'ari ãã, mũãrã ewariza ob'ũba izha krĩnata.

30 Jesúsba maũta jarabũrũba bioba ïjãsid'a izhid'ebemata.

Wãrãbara ãdrũbigaya

31 Mobebrũ Jesúsbara judíorã izhid'ebema ïjãbũdaa mawũãsia: Marãba mũ bed'eata arib'ae b'ebũrũ wãrĩnu mũta pẽwã b'ea. **32** Mawũãrã k'awuad'aya Daizezed'ebema wãrãta, wãrãbara ãdrũbigaya.

33 Mawũãĩ panaũ mawũãsid'a: Daira Abrahamneba uruta b'ea, mawũẽ daira nezok'ata duanu ãã. ¿Sãwũã maũta bũara ãdrũd'aya abũrũ?

34 Mawũãnaĩ Jesúsbara panaũ mawũãsia: Mũã wãrĩnu marãã jaraya: K'azhiruata ob'era k'azhirua nezok'ata b'ea. **35** Nezok'ara zhidekũ maẽ jipa ded'abema ãã, mawũãmina zhi warrara jipa ded'abema. **36** Mawũẽ mũta Daizeze Warraba ãdrũbigara, wãrĩnu ãdrũd'aya. **37** Mũãrã k'awua b'ua marã Abrahamneba uruta, mawũãmina marãbara mũrã bea krĩna b'ea, mũ bed'eara ïjãna ããba marãbara. **38** Mũãrã jara b'ua mũ Zezeba ùdubid'ata, waya marãbara ob'ea mazhi zezeba ùrĩbid'ata.

Marā mazhi zeze ātōmiāneā

39 Mawūāi panaū mawūāsīd'a: Dai zezea Abrahamta.

Mawūānaī Jesúsbara mawūāsīa: Marāta Abraham warrarābūrū, Abrahamba od'ata ok'ausīd'a. **40** Mawūāmina marābara mūrā bea krīña b'ea, mañne mūrā wārāta jarak'a b'ua Daizezed'eba ūrīnata. Marā kīrāk'a maū k'aud'a b'a ēbasia Abraham. **41** Marābara ob'ea mazhi zezeba ob'uta.

Mawūāi mawūāsīd'a: Daira wūrēā jōmaīnu b'uba tod'ata duanu ēā. Daibara zeze ab'a erub'ea, izhira Daizezea.

42 Mawūānaī Jesúsbara mawūāsīa: Marā zezeta Daizeze basībūrū, marābara mūrā kuāg'a k'ausīd'a. Mūrā Daizeze maēba zed'aba mūzhikusaud'eba ze ēbasia, awuarabūrū mūrā izha zok'asia. **43** ¿Marābara k'ārēneba sāwūāta k'awuad'a ēpe muā jara b'ura? K'awua ēā b'ea mū bed'eara ūrī krīña ēā b'eba. **44** Marā mazhi zeze ātōmiāneā, mawūē mazhi zezeba krīñata okrīña b'ea. Jēde wed'auga izhira miā beamiāta b'ua, wārānebemane b'ū ēāba wārāta jarak'a. Sewata jara bed'eabūrūd'era izhi b'ud'e bed'ea b'ua. Aramañne sewa nebūrūmiāba sewad'ebema zezea. **45** Mawūāmina mūrā wārāta jara b'uta ijāna ēā. **46** ¿Marānebemabara mūrā k'aiba k'azhiruata osia aipe? Muā wārāta jara b'ubūrū, ¿marābara k'ārēā ijāna ēpe? **47** Daizezed'eta b'ubara Daizeze bed'eata ūrī b'ua, mawūāmina marābara ūrīna ēā Daizezed'eta duanu ēāba.

Abraham nawed'a b'ua zhārā Ēdrubira

48 Mawūāi judīorābara panaū mawūāsīd'a: ¿K'āñneba bia daibara bura Samaria bid'ata jara panuta bura jaiba erunūmū ēka?

49 Mawūānaī Jesúsbara panaū mawūāsīa: Mūrā jaiba erunūmū ēā. Awuarabūrū mūrā wawia b'ua mū Zezeta, mañne marābara mūrā wawīad'a ēā. **50** Mūrā mūta bia jarad'amarēā b'ū ēā, mū Zezebūrū mūrā bia jarad'amarēā b'ua, mawūā bia jarad'a ēbūrū izhabūrū k'awua oya. **51** Muā wārīnu marāā jaraya: Mū bed'eata arīb'ae b'ura beuk'a baya.

52 Mawūāi judīorābara mawūāsīd'a: Ya daibara k'awuabūda bura jaiba erunūmūā. Abraham beusia, Daizezeba bed'eata jarabībarīrāsīd'a beukuasia, mañne bura mawūābūrūa:

Mu bed'eata arib'ae b'ura beuk'a baya. **53** ¿Mobera bura zhi zromak'a dai zeze Abraham k'ãnabara? Izhira beusia, Daizezeba bed'eata jarabibarirãsid'a beukuasia. ¿Mawũe bura k'aibe mawũã bed'ea nũmaĩrã?

54 Mawũãnaĩ Jesúsbara panaũ mawũãsia: Muta mũzhikusa bia jara nũmaĩburu, mawũã mũzhita bia jara nũmurã k'ãrẽ eã. Mawũãmina murã mu Zezeba bia jara b'ua, izhira marãbara Daizezea ab'ea. **55** Mawũãmina marãbara izhira ũduk'awua duanu eã, maũne mũãrã ũduk'awua b'ua, mũã ũduk'awua b'u eã ara, sewa nebũrumiã baya marã kĩrãk'a, mawũãmina mũãrã ũduk'awua b'ua, mawũe mũãrã izhi bed'eara arib'ae b'ua. **56** Marã zeze Abraham sobiasia mũ zeburu ewarita ũdui baera, aramaũne ũdusia, mawũe sobiasia.

57 Mawũãĩ judíforãbara mawũãsid'a: Bura cincuenta añobid'a ne eãta, ¿bua ũdusika Abrahamta?

58 Mawũãnaĩ Jesúsbara mawũãsia: Mũã wãrĩnu marãã jaraya: Abraham nawed'a murã b'ua.

59 Mawũãĩ mong'arata jirakua edasid'a tab'ari bead'aita, mawũãmina Jesús merũpe ãĩ wãsia Daizeze ded'a ewara maẽbara. Aramaũne ãzhi eãdra berab'ari wãsia.

Jesúsba ne ũdubid'a daub'errea tod'ata

9 1 Jesús wãburud'era ũdusia ũmakĩrã daub'errea tod'ata.

2 Mawũe izha jurũkuad'abara wid'i mawũãsid'a: Miã ũrãg'abari, ¿k'azhiruara k'aiba osi, naũba o zhibarirãba osid'ak'a k'ãwũã daub'errea toira?

3 Mawũãnaĩ Jesúsbara panaũ mawũãsia: Izha k'azhiruata od'ad'eba k'ãwũã b'u eã, miã zhibarirãba k'azhiruata od'apead'ad'eba k'ãwũã b'u eã, awuaraburu k'ãwũã tosia Daizezeba k'ãrẽ obei b'uta dajada nũmemarẽã naũneba. **4** Mu zok'ad'aba obi nũmurã mũãrã oibara wad'ĩ ãsaped'a nũmu kĩrãk'a nũmũwed'a. Ewarita zeya diamase dog'o kĩrãk'a miõba Daizezed'ebema ob'e eãta. **5** Muta naũ eũũãne b'uwed'ara mta ũnata b'ua eũũãne b'erãita.

6 Maũta jarape egorod'e id'osia, aramaũne egorora id'oba susua ope maũ egoro susuaba pãrĩkua k'ob'usia daub'errea b'u dabuta. **7** Mobe mawũãsia: Sũgud'e wãrũã Siloé posoid'u. Maũ trũbara jara krĩna b'ua Zok'abued'ata.

Mawũãĩ wãpe sũgusia, mawũẽ jẽrũya zeburud'era ne ũdu zesia. **8** Mawũẽ arak'aita b'ebara naara daub'errea b'uta akũ b'ead'abara mawũãsid'a: ¿Naũ ěka jewed'ape nebari wid'i b'ad'ara?

9 Ɛkũrũbara mawũãsid'a: K'ãũ izhia. Waya awũrũrãbara mawũãsid'a: Izhi kĩrãk'a b'ua. Maũne izhara mawũãsia: Mũrã izhia.

10 Mawũãĩ mawũãsid'a: ¿Bũra sãwũã ne ũdu b'id'a?

11 Mawũãnaĩ izhara panaũ mawũãsia: Jesũs abadaba egorota id'oba susua ope mũ dabũta pãrĩkua k'ob'upe mawũãsia: Siloé posoid'u wãpe sũgũdua. Mawũãĩ mũrã wãpe sũgusia, aramaũne mũrã ne ũdusia.

12 Mawũãĩ mawũãsid'a: ¿Maũ sãma b'ũ?

Mawũãnaĩ izhara mawũãsia: Mũãrã k'awua ěã.

Fariseorãba wid'id'apead'a daub'errea b'uta b'ed'aa

13 Fariseorã kĩrãbita edesid'a daub'errea b'ad'ara.

14 Ēnaũbada ewari basia Jesũsba egorota id'oba susua ope ne ũdubisid'era. **15** Mawũẽ fariseorãbid'a wid'isid'a sãwũã ne ũdu b'id'ata. Mawũẽ izhara mawũãsia: Egorota id'oba susua ope mũ dabũta pãrĩkua k'ob'usia, maũta mũã sũgũburud'era mũrã ne ũdusia.

16 Mawũãĩ fariseorã Ɛkũrũbara mawũãsid'a: K'ãũ Daizezed'eba nũmũ ěã, mawũẽ arib'ae ěã ěnaũbada ewarira.

Waya awũrũrãbara mawũãsid'a: ¿K'azhirua omiãbara sãwũã mawũã ũdud'ak'ata oipe?

Ɛzhira aramaũne krĩcha ab'arika ze ěbasia. **17** Mawũẽ daub'errea b'ad'aa wakusa mawũãsid'a: ¿Bũara k'asia aipe bũ daub'errea b'uta ne ũdubid'ad'ebema?

Mawũãnaĩ izhara mawũãsia: Mũma k'ãũ Daizezeba bed'eata jarabibaria.

18 Judĩorãbara ijãna ěbasia izhira daub'errea b'ad'ata ne ũdu b'id'ara, mawũẽ zhibarirãta trũsid'a. **19** Mobe wid'i mawũãsid'a: ¿Marã naũ zhibarirãta panũka, naũka marãba jara panũrã daub'errea tod'ata? ¿Sãwũã k'ãwũã ne ũdu b'id'a?

20 Mawũãnaĩ zhibarirãbara panaũ mawũãsid'a: Daibara k'awua panũã दौरã naũ zhibarirãta, naũ daub'errea tosia.

21 Mawũãmina sãwũã k'ãwũã ne ũdu b'id'ara daibara k'awuad'a ěã, miã daub'errea b'uta k'aiba k'ãwũã ne ũdubi

b'id'ap̄ura daibara k'awuad'a ēã. Ya zōrã baera izhaa wid'iudua, ari izha neb̄ur̄ya.

22 Zhibarirãbara mawũãsid'a judíorãta wawia pan̄ba, maũēnabemata judíorã ya krícha ab'arika zekuasia Jesús zhãrã Êdrubia ab̄ur̄ura de zhi jurebada maẽ ed'a wãbid'a ēbaita. **23** Maũ k'area zhibarirãbara mawũãsid'a: Ya zōrã baera izhaa wid'iudua.

24 Mawũē daub'errea b'ad'ara wakusa tr̄nape mawũãsid'a: Daizeze kírãbita daia wãrãta jaradua. Daibara k'awua b'ea k'ãũ k'azhirua omiãta.

25 Mawũãnaĩ izhara panaũ mawũãsia: K'azhirua omiãbur̄ m̄ãrã k'awua ēã. Awuarab̄ur̄ m̄ã k'awua b'ura m̄rã daub'errea b'ad'ata ne ũdu b'id'a.

26 Mawũãĩ wakusa mawũãsid'a: ¿Bura sãwũã osi? ¿Bura sãwũã ne ũdubi b'id'ap̄u?

27 Mawũãnaĩ izhara panaũ mawũãsia: M̄ãrã ya marãã jarasia, mawũãmina marãbara ũrĩna ēã. ¿K'ãrẽã wakusa ũrĩ krĩna pan̄u? ¿Marãbid'a pẽwã krĩna pan̄uka?

28 Mawũãĩ ik'azhirua jarad'ape mawũãsid'a: Buab̄ur̄u pẽwã b'id'a, mawũãmina daibara pẽwã b'ea Moiséta. **29** Daibara k'awua b'ea Daizezera bed'easita Moiséa, mawũãmina k'ãũēnabema daibara k'awuad'a ēã sãmaũba ũtu zed'ara.

30 Mawũãnaĩ maũbara panaũ mawũãsia: Sakua mawũã marãbara sãmaũba ũtu zed'ata k'awuad'a ēpe, maũne m̄rã ne ũdubi b'id'ap̄ua. **31** K'awua b'ea Daizezebara ũrĩ ēãta k'azhirua omiãrã bed'eara, mawũãmina iab'aũba Daizezeta wawia b'ura, aramaũne izha krĩnata ob'ura, maũ bed'eara ũrĩ b'ua. **32** ũrĩnak'a iab'aũba ne ũdubisia ab̄udara iab'a daub'errea tod'ata. **33** Naũta Daizezed'eba ze ēbasib̄ur̄u miã k'ãrẽta ob'e ēbak'ausia.

34 Mawũãĩ panaũ mawũãsid'a: Bura jipad'e k'azhiruad'e tosia. ¿Maũta buab̄ur̄u ũrãg'aika daita?

Mawũãnape jarasid'a de zhi jurebada maẽ wueta ed'a wã ēbamarã.

Daizezed'ebema ũdu b'ed'e b'ebara ũdud'a ēã

35 Jesúsbara ũrĩsia aramaũne ãĩ kenab'arib̄udata, mawũē ũdui mawũãsia: ¿Bura iã b'uka Daizeze Warrad'ebema?

36 Mawũãĩ izhara panaũ mawũãsia: ¿Nok'ó, maũ k'aipe m̄ã iãĩta izhid'ebemata?

37 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Maũ bũara ũdu k'ob'uta mu bũ ũme bed'ea k'ob'uta izhia.

38 Mawũãĩ izhara mawũãsia: Nok'ó, bũd'ebema mũãrã ijãbũrua. Mawũãpe ibia jarasia.

39 Jesúsbara mawũãsia: Zhãrã k'awua oi k'area mũrã zesia naũ ejũãëna. Aramaũne Daizezed'ebema ũdu ãã b'ebara ũdud'amarẽã, waya ũdu b'ed'e b'ebara ũdu ãã b'eamarẽã.

40 Fariseorãnebema ũkũru izhi bawara k'opanũba maũta ũrĩbũdad'era mawũãsid'a: ¿Mobera daisid'a daũb'errea duanuka?

41 Mawũãnaĩ Jesúsbara panaũ mawũãsia: Daizezed'ebemata ũdu ãã b'ebũru k'azhirua ne ãã b'eak'ausia. Mawũãmina ũdu b'ea ab'eba marãne k'azhiruara ari mũmũã.

Ne jarad'a ovejarã akũbarid'eba

10 **1** Jesúsbara mawũãsia: Mũã wãrĩnu marãã jaraya: Ovejarãne k'orrata mũmũ maẽ puertad'e ed'a wãbũru ããrã, awuarabũru jãpe wãrĩze ed'a wãbũrũra nezrũgamiã. **2** Mawũãmina puertad'e ed'a wãbũrũra ovejarã akũbaria. **3** Puerta jũã b'ũbara maũ ed'a wãmarẽã ewabaria, ovejarãbara izhi nemirã ũrĩk'awua b'ea, izhi ovejarã trũ jara ãĩ jũre edebaria. **4** Aramaũne izhi ovejarã jõma ãĩ zebigape ãzhi naa wãbaria, mawũẽ ovejarã izhi k'aid'u wãbada izhi nemita ũrĩk'awua b'eba. **5** Mawũãmina ũdud'ak'ara pẽwãna ãã, awuarabũru maũ k'areara merũ wãëba panũã ũdud'ak'a nemirã ũrĩnak'aba.

6 Jesúsbara mawũã ne jarak'asia, mawũãmina ãzhara k'awuad'a ëbasia k'ãrëta jara krĩnabũrũra.

Jesúra bigaua izhid'erã akũira

7 Mawũẽ Jesúsbara wakusa mawũãsia: Mũã wãrĩnu marãã jaraya: Mũta puerta ovejarãneã. **8** Jõma mũ nawed'a zed'apead'ara nezrũgamiãta b'ea, mawũẽ ãzhi bed'eara ũrĩna ëbasia mũrëta b'ebara. **9** Mũta puerta. Mũneba ed'a wãbũrũra ëdrũya. Aramaũne adu-a b'aya mũã bia erunũmũba. **10** Nezrũgamiã zebaria nezrũgaita, zhãrã beaita, zhãrã jõbiita. Mawũãmina mũrã zesia Daizeze ũme b'ai jõ ããta ad'uba erub'eamarẽã.

11 Mũrã bigaua ovejarã akũira. Ovejarã akũita bigaura beubaria ovejarã k'area. **12** Mawũãmina pag'a b'ũk'ãrĩnata

(Juan 10:11)

ovejara akubari eabara ovejara izhid'e ebaera usa pa zeburuta uduburud'era ovejara amaekua waeba wabaria, mawue usa pabara ovejara k'a jarazoabibaria. **13** Pag'a buk'arinara mawua waeba wabaria, plata k'area numu baera sopua ea ovejara k'area.

14 Mura ovejara akura bigaud'eba uduk'awua bua mu ovejara, mureta b'ebid'a mura uduk'awua b'ea. **15** Arama kirak'a mu Zezera mura uduk'awua bua, mu Zezera muabid'a uduk'awua bua. Mura beuya ovejara k'area. **16** Mu dewara erubua ovejara nau k'orradebema eata. Maurasid'a murara wei baraba maurabara mu bed'eara urina. Aramae abaduanena, azi akubarira ab'a b'aya. **17** Mu Zezera mura kuag'a mura beu baera wakusa piradruta. **18** Mura mio ba bead'a ea, awuaraburu mura muzhi biaba beuya. Murara erubua beu zareara, murara erubua wakusa piradrui zareara. Mauta omarra jarasia mu Zezera.

19 Judiora wakusa kirika ab'arika zed'a ebasia mau bed'eaba. **20** Azhiranebema biobara mawuasid'a: Jaiba erunumaba kirane bu ea. ¿Mauba izhi bed'eara k'arra urinaipe?

21 Waya awururābara mawūāsida:

Mawūrā bed'ea ě jaiba erunumūrā. ¿Jaibara ne ũdubiga b'eika daub'errea b'era?

Judíorābara Jesús seribid'a ěbasia

22 Jerusalénne fiesta obudata Daizeze ded'ebemata osid'a. Mañnerā kūrāsā ewari basia. **23** Daizeze ded'a ewara maē Jesús tebasia Salomón abada maē. **24** Mañne judíorāba buredrud'ape mawūāsida: ¿Buara दौरा sōmbeed'a bud'ebema bia k'awuabiga ě erunumaĩpe? Buta zhārā Ēdrubiburū daia jipa jaradua.

25 Mawūānāĩ Jesúsbara panaũ mawūāsia: Mūrā maũta mũā marāā jarasimina marābara ĩjāna ěā. Mũ Zezed'eba mũā k'ārē onumũba jipa k'awuabi b'ua mūrā maũta. **26** Mawūāmina marābara ĩjāna ěā mūrēnebemata duanu ěbaera mũā marāā jarad'a kīrāk'a. **27** Mũ ovejarābara mũ bed'eara ũrĩ b'ea, mũārā āzhira ũduk'awua b'ua, mūrā aramaũne pēwā b'ea. **28** Mũārā ded'ekaya Daizeze ũme b'ai jō ěāta, mawūē aduad'a ěā, miōba jārĩkua ěā mũ juwuad'ebara. **29** Mũ Zezera āzhita mũāā diad'ara jōmaũ audre zhi zroma, mawūē miōba jārĩkua ěā mũ Zeze juwuad'ebara. **30** Mūrā mũ Zeze ũme ab'aūta panūā.

31 Mawūāburū k'area judíorābara wakusa mong'arata jirakua edasid'a tab'ari bead'aita. **32** Mawūē Jesúsbara mawūāsia: Mũārā mũ Zezed'eba biata bio onumũta marāā ũdubiga numuā. ¿Mawūē maũrānebema sāũ k'area mūrā mong'araba tab'arid'aĩpe?

33 Mawūāĩ judíorābara panaũ mawūāsida: Bua biata ob'ũ k'area mong'araba tab'arid'aita k'opanũ ěā, awuaraburū tab'arid'aya Daizezema mitia bed'ea b'ud'eba, aramaũne bura beubari b'uta Daizezea ab'ua.

34 Mawūānāĩ Jesúsbara panaũ mawūāsia: ¿Marā ũrāg'ata b'ũ tab'ud'era Daizezebara mawūāsi ěka: Mũā zhi jarama marā dai zezerāta? **35** Mawūā dai zezerāta jarasia izha bed'eata jarak'ad'ata, maũta zhi b'umarā mawūā ěā ab'ed'a ěā. **36** ¿Mañne mūrā mũ Zezeba jurupe naũ ějũāēna zok'ad'ata, marābara bura Daizezema mitia bed'eaburua abuda ěka, bari mũā jaraburud'eba mūrā Daizeze Warrata? **37** Mũ Zezeba ob'uta mũā o ěburũ, mũā jara numurā ĩjārāũdua. **38** Mawūāmina mũā onumũburũ, mũā jara numũta ĩjāna

ẽãsid'a, maũ muã onũmũta ijãũdua, aramaũne k'awuad'aya mu Zezera mũne b'ũta, mũrã mu Zezed'e b'ũta.

39 Mawũãbũrũ k'area wakusa jida krĩnasid'a, mawũãmĩna Jesũs ẽdrũsia ãzhi juwuad'ebara.

40 Mobe wakusa wãsia Jordãn do kĩrãrẽ, naara Juanba zhãrã buru k'oe b'ad'aid'u, mobe b'esia mama. **41** Maũnerã bio izhĩma ze nũmũbara mawũã duanasia: Ũdud'ak'ara Juanbara o ẽbasia, mawũãmĩna naũ Jesũsd'ebemata Juanba jarad'ara jõma wãrĩnu basia.

42 Aramaũne Jesũsd'ebema mama bioba ijãsid'a.

Lázaro beud'a

11 **1** Lázaro abadata k'aya nũmũta Betania pũwũrud'ebema basia, zhi nawek'aurãsid'a Marĩata, Marta ũme maũ pũwũrud'ebema basia. **2** Maũ Marĩara Lázaro k'aya nũmũ nawek'aubara tẽãne kerata Jesũs jẽrũne ũrũ weape izhi bud'aba põãsã jaresia. **3** Zhi nawek'aurãbara bed'eata jarabuesid'a Jesũa mawũãnamarẽã: Nok'ó, bũa kuãg'ara k'aya nũmũã.

4 Jesũsbara maũta ũrĩpe mawũãsia: Maũ mawũã k'aya nũmũrã bari beuid'ebema ẽã, awuarabũrũ Daizeze zhi zromata k'awuad'aid'ebema, mu Daizeze Warrata zhi zromata k'awuad'aid'ebema.

5 Martara, Marĩara, Lázarora Jesũsbara kuãg'a basia.

6 Lázaro k'aya nũmũta ũrĩbũrud'era wad'i ewari ũme b'esia izhi b'ad'a maẽ. **7** Mobe maũ tẽã izha jurũkuad'aa mawũãsia: Wakusa wãdrũ Judea druad'a.

8 Mawũãĩ izha jurũkuad'abara mawũãsid'a: Miã Ũrãg'abari, dããrã ba ẽã judĩorãba bũra mong'araba tab'arid'ai bad'apead'ara. ¿Maũta wakusa maĩnu wãĩka?

9 Mawũãnaĩ Jesũsbara panaũ mawũãsia:

¿Ewarira doce hora ũna nũmũ ẽka? Ewarid'e nimirã tenedru ẽã ẽjũã ũnata ũdu b'ũba. **10** Mawũãmĩna diamase nimirã tenedruya ũna nũmũ ẽãba.

11 Mawũãpe mawũãsia: Dazhirã bawara zhibiara Lázaro k'ãĩ nũmũã, mawũãmĩna mũrã wãña ũrũmane.

12 Mawũãĩ izha jurũkuad'abara mawũãsid'a: Nok'ó, mawũã k'ãĩ nũmũbũrũ b'eya.

13 Mawũã jarabũrũbara Jesũsbara jara krĩnasia Lázaro beusita, mawũãmĩna ãzhara krĩchasicid'a jarabũrũta ẽnaũ k'ãĩ

nũmũta. **14** Mawũẽ Jesúsbara jipa jara mawũãsia: Lázaro beusia. **15** Mũrã marã k'area sobia b'ũta mama b'a ěbad'aba marãbara mũnebema audre ijãnaña, mawũẽ wãnaña izhima.

16 Mobebũru Tomás Memerã abadabara dewaururã Jesúsba jurũkuad'aa mawũãsia: Dazhirãsid'a wãnaña izhi bawara beud'e.

Jesúsbara beud'ara piradrũbiya

17 Jesús zebũrud'era Lázaro wuag'ad'apead'ara ya ewari kĩmarẽ nũmasia. **18** Betania pũwũrũra b'asia Jerusalén k'aita, zhi wawarata b'asia kilómetro ũbea. **19** Judíorã bio zesid'a Martama, Maríama, aramaũne k'opayad'aita āzhi mebeata beusi baera. **20** Martabara Jesús uruta ũrĩbũrud'era kĩrāzhu wãsia, mawũãmina Maríara b'esia ded'a. **21** Martabara Jesús mawũãsia: Nok'ó, bũta nama b'asibũru mũ nawewaura beu ěbak'ausia. **22** Mawũãmina mũrãrã k'awua b'ũa jõma bũa Daizezea wid'ibũrũra izhara arib'aeya.

23 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Bũ nawewaura beud'ata piradrũya.

24 Mawũãĩ Martabara mawũãsia: Mũrãrã k'awua b'ũa beud'ata piradrũita beud'apead'ata piradrũbudad'e ewari jõbũrud'e.

25 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Beud'ara mũã piradrũbipe Daizeze ũme b'ai jõ ěã b'abiya. Mũnebemata ijã b'ũra beubũrusid'a zok'ai b'aya. **26** Zok'ai b'eba mũnebemata ijã b'era jipa beu ěã. ¿Maũ bũara ijãĩka?

27 Mawũãĩ izhara mawũãsia: Ājã Nok'ó, mũrãrã ijã b'ũa bũra zhãrã Ēdrũbita Daizeze Warrata zesia naũ ějũãena.

Jesús jẽgad'a Lázaro wuag'ad'apead'a maẽ

28 Mawũãpe Martabara zhi mebea María trũne wãpe chupea mawũãsia: Miã Ũrãg'abarira nama b'ũa, bũta trũ k'ob'ũa.

29 Maríabara maũta ũrĩpe iñabasia piradrũpe zesia Jesúsma. **30** Jesús wad'i pũwũrud'e ed'a ze ěbasia, awuarabũru b'asia Martaba ũdud'a maẽ. **31** Ded'a judíorã María k'opaya b'ebara María iñabasia piradrũpe wãbũrũta ũdud'ai, k'aid'u wãbũdata mawũãsid'a: Zhi mebea wuag'ad'apead'aid'u jẽgad'e wã.

32 María Jesús k'ob'ũ maẽ zeburud'e ũdui, izhi jērũ k'aita sãk'ok'od'e k'ob'epe mawũasia: Nok'ó, buta nama b'asiburũ mũ nawewaura beu ěbak'ausia.

33 Jesúsbara María jęga b'ũta ũduburud'e, judiorã izhi k'opaya b'esid'a jęga k'ob'eta ũdui k'ãbãẽẽ sopuasía. **34** Mawũẽ mawũasia: ¿Sãma wuag'asid'a?

Mawũãĩ mawũãsid'a: Nok'ó, akud'e zerua.

35 Jesús jęgasía. **36** Mawũẽ judiorãbara mawũãsid'a: Akaudua sãwũã kuãg'a basita.

37 Maũrã ũkũrũbara mawũãsid'a: ¿Naũbara daũberrea b'ũta ne ũdubid'ara, Lázarusid'a beubi ěbaid'e b'asi ěka?

Beud'ata piradrud'a Lázaro

38 Jesús wakusa k'ãbãẽẽ sopua zesía Lázaro wuag'ad'apead'a maẽ. Mama zob'eata nũmũta mong'ara zromaba tapa nũmasía. **39** Mawũẽ Jesúsbara mawũasia: Mong'ara ãĩ edaudua.

Maũne Marta zhi beud'a nawek'aubara mawũasia: Nok'ó, ya ũsiasía ewari kĩmarẽ basi baera.

40 Mawũãĩ Jesúsbara mawũasia: ¿Muã buaa jarasi ěka bua mũnebemata ijãrã ũduita zarea Daizezed'era?

41 Mobeburũ beud'ata b'ud'apead'a maẽbara mong'ara ãĩ edasid'a. Mawũẽ Jesúsbara ũtaa akũ mawũasia: Zeze, muã buaa zhibia jiya muã wid'id'ara bua ũrĩburũba. **42** Maũrã k'awua b'ũa buara mũ bed'eara baridua ũrĩ b'ũta, mawũãmina mũrã mawũã bed'eaburũa k'abanata za k'ob'e k'area, aramaũne ijãnamarẽ mũrã bua zok'ad'ata.

43 Mawũãpe nemi jįgua mawũasia: ¡Lázaro ãĩ zerua!

44 Mawũãĩ beud'ara ãĩ zesía, juwuata jērũta bũra chub'asia wuaba, kĩrãsid'a bũra chub'asia pañueloba.

Mawũẽ Jesúsbara mawũasia: Ěnaũdua tebamarẽã.

Krĩcha jurud'apead'a bead'aita Jesús

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Mobeburũ judiorã bio María k'opayad'aita zed'apead'abara Jesúsba mawũã oburũta ũdud'ape ijãsid'a izhid'ebemata. **46** Mawũãmina maũrãnebema ũkũrũra fariseorãma wãpe jarasid'a Jesúsba mawũã oburũta. **47** Mawũẽ sacerdoterã nok'orãbara, fariseorãbara, nok'orã wag'aurãta

(Juan 11:44)

ãba jured'ape mawũãsid'a: ¿K'ãrẽta od'aipe? Jesúsbara bio onumã ùdud'ak'ata. 48 K'ãwũ idaribid'ara izhid'ebemata jõmaũba ijãnaña, k'ãwũãrã Roma bid'arãta zed'ape Daizeze de dazhirãnerã ãrĩnaña, dazhirãsid'a beakwad'aya.

49 Mawũānāi āzhirānebema ab'a Caifás maũ añone sacerdote wag'auta b'uba mawũāsia: Marābara miā k'ārēta k'awuad'a ēā.

50 Miā marābara k'awuad'a ēā ūmakīrā ab'a jōmaūbari beuita audre bigata, Roma bid'arāba judíorā jōma bead'ai k'āñabara.

51 Mawũābūrura izhikusaubā mawũā ēbasia, awuarabūrū maũ añone izhita sacerdote wag'auta b'ū baera Daizezed'eba mawũāsia Jesús beuita judíorā jōmaūbari. 52 Bari judíorābari beuita ēā, awuarabūrū beuita Daizeze warrarā ab'a nūmūita druaza b'eta. 53 Aramaūne maũ ewadeba krīchasiid'a Jesús bead'aita.

54 Maũ k'area judíorāne ed'ara Jesús ya dajada nimiba ēbasia, awuarabūrū mamaūbara wāsia drua drudrua tab'ū k'aita, pūwūrūta Efraín abadaid'u wāsia, mobe mama b'esia izha jūrūkuad'a bawara.

55 K'aita bata nūmasia Egiptod'eba ēzoad'ata krīcha fiesta obadata judíorāba, mawũē fiesta nawed'a bio wārīzesid'a Jerusalén pūwūrūed'a, Daizeze kīrābita nene ēā k'ob'aid'ebemata od'ai k'area. 56 Zhārābara Jesús jūrū b'eta Daizeze ded'a ewara maē āzhirāñu mawũāsiaid'a: ¿Marāma sāwūāpe? ¿Fiesta bad'era zeibūka?

57 Sacerdoterā nok'orābara, fariseorābara jarasid'a iab'aūba sāma b'ūta k'awuara jamararēā jidad'aita.

Jesús jērūne kerata wead'apead'a

(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

12 1 Egiptod'eba ēzoad'ata krīcha fiesta obadata ewari seis wāēā nūmūne, Jesús Betania pūwūrūed'a zesia Lázaro b'ū maē, maũ beud'ata izha piradrūbid'a basia.

2 Mama Jesúita zhiko osid'a, Martaba ne jed'ekasia, Lázaro jewed'a k'ob'asia zhārā Jesús bawara nek'o duanune ed'a.

3 Maríabara kera nardo izhiawa kiruta botellad'e nūmūta ne ūtūta jiraedape weasia Jesús jērūne, mobe izhi bud'aba pōāsā jaresia, aramaūne dera jōma tūā nūmesia keraba. 4 Maūne Jesúsba jūrūkuad'ata ab'a Juda Iscariote Simón warraba Jesús chāb'ariita b'uba mawũāsia: 5 ¿Naū kera k'ārēā nendo ēbasi, ewari treciento trajad'abari nendoid'e b'asi ēka denario trecientobari, mobe platara diaid'e b'asi ēka zuburia b'ea?

6 Judabara mawũā ēbasia zuburia b'eta krīcha b'uba, awuarabūrū mawũāsia nezrūgamiāta b'ū baera. Zūbita izha

erub'uba zruga b'asia āzhi jōmaũita plata ed'a kenab'ari panunebemata. **7** Mawũe Jesúsbara mawũasia: Idaribirua, Maríabara m̄ wuag'a b'ud'ai ewariita wuag'a erub'asia naũ kerara. **8** Zuburia b'era marā bawara ewariza b'eya, mawũamina m̄rā marā bawara ewariza b'a ěã.

Krīcha jurud'apead'a bead'aita Lázaro

9 Judíorābara k'abanaba k'awuasid'a Jesús Betania p̄w̄w̄r̄ud'e b'uta, mawũe maĩnu zesid'a, bari Jesús akud'e zed'a ěbasia, awuaraburu Lázarosid'a akud'e zesid'a, bead'ata Jesúsba piradrubid'ata. **10** Mawũe sacerdoterā nok'orābara krīchasiid'a bead'aita Lázarosid'a. **11** Maũenabema Lázarod'eba judíorā bioba āzhira kenab'arisid'a, mobe ĩjāsíd'a Jesúsdebemata.

Jesús ed'a wāna Jerusalénne

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Jerusalén p̄w̄w̄r̄ud'e k'abanata fiesta bad'e zed'apead'abara nrũemane ũrīsíd'a Jesúsíd'a uruta. **13** Mawũe p̄ārārā kiduata t̄ud'ape kīrāzhu wāsíd'a, maũnerā nemi jīgua mawũasíd'a:

¡Daizezera ibia jarad'aya!

¡Ibia jarad'aya Daizezed'eba zebur̄ra, izhira Rey Israel b'ed'ea!

(Salmos 118:25-26)

14 Jesúsbara burro kūrāta ũdupe ũr̄ b'arisia, maũenabemata zhi b'umata mawũã b'ua:

15 Perarāũdua marā Jerusalénne b'era, marā Reyra urua, burro kūrāne ũr̄ b'ari urua.

(Zacarías 9:9)

16 Izha jurukuad'abara maũ naarara s̄awũārā k'awuad'a ěbasia, mawũamina Jesús ũtaa wāna tēne bude basid'a maũ izhi ũr̄ubemata b'u tab'ed'e od'apead'ata. **17** Zhārā Jesús bawara k'ob'ead'abara awur̄ua nebur̄usid'a Lázaro tr̄ubur̄ud'era bead'ata piradrubid'ata. **18** Maũ k'area zhārābara Jesús kīrāzhu zesid'a, ũrīsíd'a baera izha od'ata maũ ũdud'ak'ata. **19** Mawũamina fariseorābara āzhirāĩnu mawũasíd'a: Marāba aku b'e kīrāk'ara dazhirābara miã k'ārēta ob'ed'a ěã. Akaudua s̄awũã jōmaũba p̄w̄w̄ã duaĩnata.

Griegorā ũkuruba jurud'apead'a Jesús

20 ũkuru griegorāta duanasia Jerusalén p̄w̄w̄r̄ud'e wārīzekuad'ara Daizeze ibia jarad'aita fiestad'e. **21** Maũrābara

Felipeta orrasid'a, Felipera Betsaida p̄w̄w̄r̄ud'ebema basia, mañ p̄w̄w̄r̄ura Galilea druad'ebema, mawũã orrad'ape zuburia bed'ea mawũãsid'a: Daibara ũdu kriña panuã Jesústa.

22 Felipera wāpe jarasia Andrea, aramañe Andrésba Felipe ũmeba jarasid'a Jesúa. **23** Mawũẽ Jesúsbara panañ mawũãsia: Ewarira arabasia m̄ Beubari Bape b'ura beud'ata piradr̄upe ũtaa wãita. **24** Muã wārĩnu marãã jaraya, trigo ta egorod'e ubudata p̄aw̄r̄ãita beu ēb̄ur̄u ab'abai b'aya, mawũãmina p̄aw̄r̄ãita beura, waripe bio zauya. **25** B'a kriñaba m̄ k'area beu ēãrã aduaya, mawũãmina naũ ējũãne b'a kriña ēkĩrāk'a m̄ k'area beub̄ur̄ura Daizeze ũme b'ai jō ēã b'aya. **26** Iab'auba m̄ bed'eata arib'ae n̄m̄ubara m̄ta p̄ew̄ãdua, mawũãrã m̄ b'̄u maẽ b'aya m̄ bed'eata arib'ae b'ura. Iab'auba m̄ bed'eata arib'ae b'ura m̄ Zezebara bia edaya.

Jesúsba jarad'a izhi beuita

27 M̄rã sopua k'ob'ua. ¿Muãrã k'asia aipe? ¿Zeze m̄rã k'arebarua, m̄rã zuburiabirãrũã aika? Mawũãmina m̄rã zesia mañ k'area. **28** Mawũẽ muãrã mawũãña: Zeze, b̄ura zhi zromata ũduk'awabigarua.

Mañe Daizeze ũtreba bed'eabur̄uta mawũãsia: M̄rã zhi zromata ũduk'awabiga b'uta muãrã wakusa ũduk'awabigaya. **29** K'abanata mama k'ob'ebara mañ bed'eata ũrĩbudad'era jarasid'a bata. Waya aw̄ur̄r̄ãbara mawũãsid'a: Ángelta Jesúa bed'eabur̄ua.

30 Mawũãnaĩ Jesúsbara mawũãsia: Mawũã bed'eabur̄ura m̄ũtabema ēã, awuarabur̄u marãĩtabema. **31** Arababur̄ua Daizezebara k'awua okuaita naũ ējũãne b'era, arababur̄ua ātõmiã naũ ējũãne nok'ota b'ura Daizezebara aĩ juretaita. **32** M̄ta druad'e cruzd'e jirab'ud'ai muãrã jõmaũã ijãbigaya m̄nebemata.

33 Mawũã jarabur̄ubara Jesúsbara jara kriñasia sãwũã beuita. **34** Zhãrãbara mawũãsid'a: Daiba ũrĩbadara ũrãg'ad'era jara b'ua zhãrã Ēdr̄ubira beuk'ata. ¿Maũta b̄ura sãwũã Beubari Bape b'ura cruzd'e jirab'ud'aya ab̄ur̄u? ¿Mobera k'aibe mañ Beubari Bape b'ura?

35 Mawũãnaĩ Jesúsbara mawũãsia: Wad'i ewari k'akutua m̄ta ũnata marãne ed'a b'ua. M̄ ũme nimibaudua wad'i erudianuwed'a m̄ta ũnata, mawũãrã marãĩtara keub̄ur̄u

kīrāk'a toto ēbaya, pāriḡuad'e nimibara k'awua ēã sãmaã wārã. **36** Ūnata eruduanuwed'a ijãũdua ũnanebemata, aramaũne b'eaíta ũna warrarãta.

Jesúsbara maũta jarape wãpe merũsia zhãrã k'area.

Ījã ēã nũmeãna judíorãbara

37 Jesúsbara ũdud'ak'ata āzhi kīrãbita okuasiid'u ijãna ēbasia izhid'ebema. **38** Aramaũne arimaē berab'arisia Daizezeba bed'eata jarabibariba Isaíaba mawũãnata:

Nok'ó, ¿k'aiba ijãbũru bed'eata dazha jarabũdara? ¿K'aiba k'awuabũru bũra zhi zromata? *(Isaías 53:1)*

39 Maũneba ijã b'ed'a ēbasia, maũēnabemata Isaíabara dewara mawũãsia:

40 Daizezebara mawũãsia: Ījãna ēãba muãrã ānatusia āzhi dabũra, zarea duanusia āzhi sora, aramaũnerã ũdud'a ēã dabũbara, sãwũãta k'awuad'a ēã sobara, miã k'azhiruara āmape mu pẽwãna ēã muã ēdrũbigaira. *(Isaías 6:10)*

41 Isaíabara maũta jarasia k'ãimok'arad'e kīrāk'a ũdud'aba Jesús zhi zromata b'aíta, mawũē jarasia izhid'ebemata.

42 Isaíaba mawũã jarasimina judíorãta nok'orãbara bioba ijãsid'a Jesús'debema. Mawũãmina ijã b'ea ad'a ēbasia wawia b'eba fariseorãta, aramaũne ed'a wãbi ēã nũmũna ēbamarẽã de zhi jurebada maẽ. **43** Aramaũne zhãrãba bia jaraita kriña b'easia Daizezea bia jarabid'ai k'ãñabara.

Jesús bed'eaba k'awua oya zhãrã b'era

44 Jesúsbara nemi jĩgua mawũãsia: Mũnebemata ijã b'ũra bari mũnebemata ijã b'ũ ēã, awuarabũru ijã b'ũa mu zok'ad'ad'ebemata. **45** Mũta ũdu b'ũbara ũdu b'ũa mu zok'ad'ata. **46** Mũta ũnata zesia naũ ējũãẽna, mũnebema ijãbũdara pãriḡuad'e b'ea ēbamarẽã. **47** Mu bed'eata ũrĩpe arib'ae ēãrã muãrã k'awua o ēã, muãrã zhãrã k'awua oita ze ēbasi baera naũ ējũãẽna, awuarabũru muãrã zesia zhãrã ēdrũbigaita ējũãne b'eta. **48** Mũta seribi ēãba mu bed'eata ijã ēãbara erub'ũa k'aiba pua k'awua oira, bed'eata muã jara nũmũba maũneba Daizezeba k'awua oya ewari jõbũrud'e. **49** Muãrã bed'ea nũmu ēã mũzhikusaua, awuarabũru mu Zeze mu zok'ad'aba jarasia k'ãrẽ jarai b'ũra sãwũã jaraita.

50 Muārā k'awua b'ua izha muāã jarabi numurā izhi ũme b'ai jō ēānebema. Mawūē muā jara numurā jara numuā mu Zezeba muāã jarad'ad'e.

Jesúsba jērū sugukua'da izha jurukua'data

13 1 Egiptod'eba ēzoad'ata krīcha fiesta obada nawed'a, Jesúsbara k'awua b'asia ewari arabata naū ējūānebara zhi Zezema wāita, izhi pēwā b'eta naū ējūāne b'era kuāg'aba kuāg'asia druad'e b'ū ewarita jōburuid'u. 2 Dauja zhiko k'obudad'era ātōmiābara Simón warra Juda Iscariotera sod'era ya krīchabisia Jesús chāb'aribiita. 3 Jesúsbara k'awua b'asia zhi Zezebara ne jōma izhaa chāb'arid'ata, k'awua b'asia izhira Daizeze maēba zed'ad'eba Daizezema wāita. 4 Maūba nek'o k'ob'ed'e Jesús piradrūpe wua āneb'ari b'uta wēāpe toallata jiraedape tājū k'ob'usia kurrud'e. 5 Mobeburu poncherad'e baniāta weape izha jurukua'data jērū sugukua pōāsā jaresia toalla kurrud'e tājūnaba. 6 Aramaūne Pedroid'u baburud'era maūbara mawūāsia: ¿Nok'ó, bua suguka mu jērūta?

7 Mawūāi Jesúsbara panaū mawūāsia: Muā oburra k'āwūwed'ara buara sāwūāta k'awua ēā, mawūāmina tēāne k'awuaya.

8 Mawūāi Pedrobara mawūāsia: Buara sugu ēā mu jērūrā.

Mawūāi Jesúsbara panaū mawūāsia: Muā bu jērūta sugu ēburu, bua munebema ēā.

9 Mawūāi Simón Pedrobara mawūāsia: Mobera Nok'ó, bari mu jērūta ēā, awuaraburu murā sugu b'udua juwuata buruta.

10 Mawūāi Jesúsbara mawūāsia: Kuid'ara jaigu ēāba jērūtru suguid'e b'ua jōma nene ēāba. Marā jaigu ēā b'ea, mawūāmina jōma ēā.

11 Jesúsbara k'awua b'asia izhira k'aiba chāb'ariita, maūba mawūāsia: Marā jōma nene ēā duanu ēā.

12 Mawūā jērū sugukuape wakusa izhi wuata āneb'aripe wakusa jewed'asia mesa maē, mobe mawūāsia: ¿Marābara sāwūāta k'awuabudak'a muā marā k'āwūā oburud'ebema?

13 Marābara murā jara b'ea Miā Ūrāg'abarita, Nok'ota, mawūā jarad'aira biga murā maū baera. 14 Muta Nok'ota Miā Ūrāg'abarita b'uba marā jērūta suguburuba, marāsīd'a ab'arika jērū sugud'aibara zhiya. 15 Muārā marā k'āwūā oburra marābid'a ab'arika od'amarēā. 16 Muā wārīnu marāā

(Juan 13:5)

jaraya: Nezok'ara audre zhi zroma eã izhi nok'o k'ãñabara, miã zok'abuebudara audre zhi zroma eã izhi zok'abueburu k'ãñabara. 17 Maũta sãwũata k'awuad'ara Daizezebara sobia b'eabiya arib'aed'ara.

18 Muãrã marã jõma jara k'ob'u eã, muãrã k'awua b'ua k'airãta jurukuad'ata. Mawũamina arimaẽ berab'arii barata zhi b'umata mawũã b'ua: Mũ ùme nek'o b'ura mũ ùrũ baya. 19 Muãrã maũta nawed'a marãã jaraburua, mawũã berab'ariburud'era ijãnamarẽ Mũrã Mũta. 20 Muã wãrĩnu marãã jaraya: Muã zok'aburuta bia edaburura mũta bia edaburua, mũ Zeze mũ zok'ad'ata bia edaburua.

Jesúsba jarad'a izhi chāb'ariita Judaba

(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

21 Jesúsbara maūta jarape k'ābāēē sopua mawūāsia: Muā wārīnu marāā jaraya, marānebema ab'aūba mūrā chāb'ariya.

22 Mawūāī izha jurūkuad'ara āzhirāīnu zhiya akusid'a k'aita jara k'ob'uta k'awuad'a ēāba. **23** Izha jurūkuad'ata ab'a Jesúsba kuāg'ata k'ob'asia Jesús k'aita. **24** Mawūē Pedrobara maūā juwuaba jarasia wid'imarēē k'aita jara k'ob'uta. **25** Mawūē maūbara Jesústa andre k'aita orrape mawūāsia: Nok'ó, ¿bu mawūā oira k'aipe?

26 Mawūāī Jesúsbara panaū mawūāsia: Muā panta sōmberape diataya, maūta izhia. Mawūāpe pan sōmberape Juda Iscariotea diasia Simón warraa. **27** Maūta k'oburud'era ātōmiā ed'a izhid'e wāsia. Mawūē Jesúsbara mawūāsia: Buzha oira īnabasia odua.

28 Mawūāmina nek'o duanubara miōba k'awuad'a ēbasia k'ārēē mawūāburera. **29** Ūkūrūbara krīchasiid'a Judabara zūbi plata atauta erub'ūba Jesúsbara mawūāsita: Edarua dazhirāba fiestad'e nesid'ara, o mawūāsi ēburū jarasita k'ārē diamarēē zuburia b'ea. **30** Judabara pan k'oape aramaūta wāsia. Maūnerā ya diamase nūmasia.

Arib'aeita zhiwid'ia

31 Juda wāburud'era Jesúsbara mawūāsia: K'ōbebūru Daizezebara zhi zromata ūduk'awabigaya mū Beubari Bape b'ura, izhi Daizezesid'a zhi zromata ūduk'awabigaya mūneba. **32** Daizezeba izhira zhi zromata mūneba ūduk'awabigaburud'era, Daizezebara ab'arika ūduk'awabigaya mūrā zhi zromata, dāārā ēāne mawūā oya. **33** Warrarā, mūrā marā bawara k'ob'aya aritiaed'a. Marābara mūrā jurud'aya, mawūāmina judiorāā mūā jarad'a kīrāk'a mūā marāā jaraya: Mū wāīma marā wā b'ed'a ēā. **34** Arib'aeita zhiwid'ita mūā marāā jaraya: Zhiya kuāg'audua, mūā marāta kuāg'a b'ū kīrāk'a. **35** Mawūātrū jōmaūba k'awuad'aya marā mū pēwā b'eta, zhiya kuāg'a b'ebūru.

Jesúsba jarad'a Pedroba ūduk'a aita

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Pedrobara Jesúsba mawūāsia: Nok'ó, ¿bura sāmaā wāīpe?

Mawũãĩ Jesúsbara panaĩ mawũãsia: Mũ wãĩma k'awũawed'ara bũra mũ k'aid'ura wã b'e ěã, mawũãmina mũ k'aid'u zeya tãã.

37 Mawũãĩ Pedrobara mawũãsia: Nok'ó, ¿mũrã k'ārēneba k'awũawed'ara bũ k'aid'u wã b'e ěpe? Mũrã bũ k'area beuya.

38 Mawũãĩ Jesúsbara panaĩ mawũãsia: ¿Bũta beuika mũ k'area? Mũã wãrĩnu bũaa jaraya: Gallora беру ěã bũa mũta ũduk'ata jarama ũbea jara ěwed'ara.

Jesústa oa wãĩta Daizezema

14 1 Sopuarũdua. Ījãũdua Daizezed'ebemata, ĩjãũdua mũnebemasid'a. 2 Mũ Zeze ded'ara sãma b'aira bio b'ũa, mawũã b'ũ ěbũrũ mũã marãã jarak'ausia. Mawũẽ mũrã wãĩna sãma b'aita arib'aed'e marãĩta. 3 Mũrã mawũã wãpe sãma b'aita arib'aepe mũrã wakusa zeya marã mũzhi bawara jũre edeita, aramaũne mũ b'ũ maẽ marãsid'a b'eamarẽã.

4 Marãbara k'awua b'ea mũ sãmaã wãĩrã, k'awua b'ea ora.

5 Mawũãĩ Tomásba mawũãsia: Nok'ó, daibara k'awuad'a ěã bũ sãmaã wãĩrã, ¿mawũẽ daibara sãwũã k'awuad'aibe ora?

6 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Mũta oa, mũta wãrã, mũta b'ai jō ěãnebema. Mawũẽ miõta mũ Zezema jũẽ ěã, awuarabũrũ jũẽña mũneba. 7 Marãba mũta ũduk'awua b'easibũrũ, mũ Zezesid'a ũduk'awua b'eak'ausia, nane wed'auga ũduk'awad'aya ũdu b'eba.

8 Mawũãĩ Felipeba mawũãsia: Nok'ó, daia ũdubigarua bũ Zezeta, दौरa bari maũbaa.

9 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: ¿Mũrã marã bawara b'ũta ewari bio bata, bũa mũrã ũduk'awa ěka Felipe? Mũta ũdu b'ũbara mũ Zezeta ũdu b'ũa, ¿maũta bũara sãwũã mawũãbũrũ: Daia ũdubigarua bũ Zezeta? 10 ¿Bũara ĩjã ěka mũrã mũ Zezed'e b'ũta, mũ Zezera mũne b'ũta? Mũã bed'eata marãã jara nũmũrã mũzhikusauba jara nũmũ ěã, awuarabũrũ mũ Zeze mũne b'ũba mũneba k'ārẽ onũmũã. 11 Ījãrũã mũrã mũ Zezed'e b'ũta, mũ Zezera mũne b'ũta. Maũta ĩjã ěbũrũ, ĩjãrũã mũã k'ārẽ onũmũneba.

12 Mũã wãrĩnu marãã jaraya:

Mũnebemata ĩjã b'ũbara mũã k'ārẽ onũmũta izhabid'a oya. K'ārẽ andre oya mũta wãĩ baera mũ Zezema. 13 Jõma k'ārẽ mũ Zezea wid'ibũdata mũneba wid'ibũdara mũã arib'aeya,

aramaüne mu Zezeta zhi zromata ūduk'awad'amarēã mu zhi Warrad'eba. **14** Muãã k'ārēta wid'id'ara muãrã arib'aeya.

Jesúsba zok'aíta jarad'a Jawurebiata

15 Muta kuãg'a b'eburu arib'aeudua muã jara b'uta.

16 Mawũãrã muta zuburia bed'eaya mu Zezea, mobed'eba marãã diaya awuru marã K'arebata, aramaüne marã bawara b'amarēã ewariza. **17** Jawurebiara wãrãnebemata b'ua, munebema ēãta ējũãne b'ebara izhira jidad'aid'e b'u ēã ūdud'a ēbaera, miã ūduk'awad'a ēbaera. Mawũãmina marãbara ūduk'awua b'ea marã bawara b'u baera, aramaüne marãne b'aya.

18 Muã marã dob'a āmaekua ēã jērãmarãta b'e kīrāk'a, murã marãma zeya. **19** Munebema ēãta ējũãne b'ebara dããrã ēãne murã wueta ūdud'a ēã. Mawũãmina marãbara murã ūdud'aya. Muta b'uba marãsid'a b'eaya. **20** Mawũã ūdubuda ewadera marãbara k'awuad'aya murã mu Zezed'e b'uta, marãta mune b'eta, muta marãne b'uta. **21** Muã jara b'uta arib'ae b'ubara murã kuãg'a b'ua. Muta kuãg'a b'ura mu Zezeba kuãg'a baya, muãbid'a kuãg'a baya, mobe munebemata k'awuabi nũamaña.

22 Mawũãĩ Juda awuruba Iscariote ēãba mawũãsia: Nok'ó, ¿bura sãwũã daiaaburu bud'ebemata k'awuabi nũamaĩne k'awuabi nũama ēpe bud'ebema ēãta b'eara ējũãne?

23 Mawũãĩ Jesúsbara panaũ mawũãsia: Muta kuãg'a b'ubara mu bed'eata arib'aeya, mobed'eba mu Zezebara kuãg'a baya, aramaüne दौरa izhima zed'ape izhi bawara panaña.

24 Muta kuãg'a ēãbara mu bed'eara arib'ae ēã. Muã jara nũamu bed'eata ūrĩ b'era murē ēã, awuaraburu mu Zeze mu zok'ad'ad'ea.

25 Muã maũ jõma marãã jaraburuã marã bawara b'uwed'a.

26 Mawũãmina marã K'arebata Jawurebiata mu Zezeba mubari zok'aibara maũbara marãã ne jõma jaraded'ekaya, bude babigaya jõma muã marãã jarad'ata.

27 Adu-a b'aid'ebemata muã marãita āmaēña, adu-a b'aid'ebemata murēta muã marãã diaya. Maũ muãrã ded'eka ēã ējũãne b'eba aritiaed'a diabada kīrāk'a. Mawũ sopuarãũdua, miã perarãũdua. **28** Marãbara ūrĩsid'a muã marãã mawũãnata: Murã wãpe marãma zeya. Muta kuãg'a

b'eburu marã sobiad'aid'e b'ua muã jarasi baera murã mu Zezema wãita, mu Zezera zhi zromaneba mu audre. **29** Muã maũta marãã jaraburu mawũ berab'arii nawed'a, mawũ berab'ariburud'era ijãnamarẽã. **30** Ya murã marã bawara bio bed'ea eã ãtõmiãta uru baera naũ ejũãne nok'ota, izhira zarea ne eã mu ãrũrã. **31** Mawũãmina muãrã mu Zezera kuãg'ata ejũãne b'eba k'awuad'amarẽã, muãrã mu Zezeba jarad'a kãrãk'a onumuã. Pirab'ariudua, wãdru namaũbara.

Jesús wãrĩnu uva k'arra

15 **1** Murã wãrĩnu uva k'arra, waya mu Zezera zhi akubaria. **2** Jũk'ara mu k'arrad'ebema zhi zau eãrã izha tiaweya. Mawũãmina zhi zaubudara zhi tae seri eãtru k'õkua araa oya audre zaumarẽã. **3** Aramaũ kãrãk'a marã ya zhi araa omata b'ea, bed'eata muã marãã jara numba. **4** Mu ãme b'eaudua, mobed'eba murã marãne b'ua. Uva jũk'ara izhikusara zau eã zhi k'arra maeba numu eburu, aramaũ kãrãk'a marãbara Daizezeba krĩnarã ob'ed'a eã mu ãme duanu eburu.

(Juan 15:2)

5 Murã uva k'arra, waya marãta zhi jũk'ara. Mu ãme b'ura murã izhid'e b'uba maũbara Daizezeba krĩnata bio oya. Mu ãme duanu eburu miã k'ãrẽta ob'ed'a eã. **6** Mu ãme b'ũ eãrã ãi b'ud'aya uva jũk'ara zau eã kãrãk'a. Bagui jurepe tebud'e pepekuabada, mawũẽ eradrubaria. **7** Mu ãme b'eburu, mu bed'eata arib'ae b'eburu wid'iudua jõma mazha krĩnata, muã marãã diaya. **8** Mu Zezera zhi zromata numabid'aya izha krĩnata bio ob'eba, aramaũne muã jurũkuad'ata b'eaya. **9** Mu Zezeba mu kuãg'a kãrãk'a, muãbid'a marã kuãg'a, mawũẽ muã kuãg'ata b'eaudua. **10** Muã jara b'uta arib'ae b'eburu muã kuãg'ata b'eaya, aramaũ kãrãk'a muãrã mu Zezeba jara b'uta jõma arib'ae b'ua, mawũẽ murã izha kuãg'a.

11 Muã maũta marãã jaraburu marã mu kãrãk'a jipad'e sobia b'eamarẽã.

12 Mũã jaraya k'ārē arib'aeita: Zhiya zhi kuāg'audua marāta mũã kuāg'a k'irāk'a. **13** Kuāg'ata k'ābāēã erub'ubara izhi bebuta diaya izhi bawara zhibiarābari. **14** Marã mũ bawara zhibiata b'ea mũã jara b'uta arib'aed'ara. **15** Mũã ya marã mũ nezok'arã a ēã, nezok'abara k'awua ēbaera izhi nok'oba k'ārē ob'ura. Awuaraburu mũãrã mũ bawara zhibiarã ab'ua, mũ Zezed'eba k'ārē jōma mũã ūrīnarã mũã marãã k'awuabiga b'uba. **16** Mũta marāba jurud'a ēbasia, awuaraburu mũã marāta jurukuasia, aramaüne mũã marã duanusia wānape mũ Zezeba krīnata ob'eamarēã, jipa maũtru ob'eamarēã. Mawũãrã jōma k'ārē mũ Zezea mũneba wid'ibudara izhara marãã diaya. **17** Mũã marãã jaraya: Zhiya zhi kuāg'audua.

Mũnebema ēābara marã juradea

18 Mũnebema ēāta ējũāne b'eba marāta juradeburu, k'awuaudua mũta jurad'aped'ata marã nawed'a. **19** Marāta mũnebema ēāta ējũāne b'eburu, mũnebema ēāta ējũāne b'ebara kuāg'a k'ausid'a āzhirãrã. Mawũamina marã mũnebema ēāta ējũāne duanu ēã, awuaraburu mũã marã jurukuasia mũnebema ēāta ējũāne b'eta. Maũba mũnebema ēāta ējũāne b'ebara marã juradea. **20** Bed'eata bude baudua mũã marãã mawũānata: Nezok'ara audre zhi zroma ēã izhi nok'o k'āñabara. Mũ zuburia oita pēwã b'ed'ebara, marãsid'a zuburia oita pēwānaña. Mũ bed'eata arib'ae b'ed'ebara, marã bed'easid'a arib'aed'aya. **21** Marã mũ k'area mawũã zuburia od'aya, ūduk'awad'a ēāba mũ zok'ad'ata.

22 Mũta zepe zhārāta ūrāg'a ēbasiburu k'azhirua ne ēã b'eak'ausia, mawũamina ūrīk'awua mũneba k'azhirua ne ēã b'ea ab'ed'a ēã. **23** Mũta jura b'ubara mũ Zezesid'a jura b'ua. **24** Mũã āzhid'e ed'a awuruba ok'ata osi ēburu k'azhirua ne ēã b'eak'ausia, mawũamina aku b'eta juradea mũta, mũ Zezeta. **25** Aramaüne arimaē berab'ari mũmũã bed'eata zhi b'umata āzhi ūrāg'ad'e mawũã b'uta: Mũrã k'ārēã jurad'ai ne ēāne juradea.

26 Mawũamina K'arebata zeburud'era, mũã maũ marāma mũ Zezed'eba zok'aburura Jawurebia wārānebema, izhira zeya mũ Zeze maēba, izha jaraya mũnebemata. **27** Marābid'a mũnebemata jarad'aya, mũ bawara b'ead'aba jēde wed'auga.

16 1 Muārã maũta marãã jarabũrua kenab'arid'a ěbamarẽã mũnebema ijã b'eta. 2 De zhi jurebadata nũme maẽ marã ed'a wãbid'a ěbaya, ewarita zeya bariduba marã beabũrud'era krĩchaita Daizezeba krĩnata obũrũta. 3 Maũta od'aya ũduk'awad'a ěãba mũ Zezeta miã mũta. 4 Muārã maũta marãã jarabũrua maũ ewarita zebũrud'era marãba bude bad'amarẽã ya muārã marãã zhi jaramata.

Jawurebiaba ob'ud'ebema

Maũ muārã jẽdeubara marãã jara ěbasia, mũrã b'ũ baera marã bawara. 5 Mawũãmima k'õbebũru mũrã wãña mũ zok'ad'ama, maũta marãnebemabara miõba wid'i mawũã ěã: ¿Bũra sãmaã wãĩpe? 6 Awuarabũru mũã maũta marãã jarabũru k'area marã k'ãbãẽẽ sopua k'ob'ea. 7 Mawũãmima wãĩnu mũã marãã jaraya: Marãĩtara biga mũrã wãĩta, mũta wã ěbũru K'arebara marãma ze ěã, mawũãmima mũta wãrã mũã marãma zok'aya 8 Izhi zebũrud'era ějũãne b'ea k'awuabigaya k'azhiruad'e b'eta, waya mũrã bed'ea ne ěã b'ũta, k'awuabigaya zhãrã Daizezebara k'awua oita. 9 K'awuabigaya k'azhirua bara b'eta ijãna ěãba mũnebemata. 10 K'awuabigaya mũrã bed'ea ne ěã b'ũta mũrã wãĩ baera mũ Zezema, aramaũne marãbara mũrã wueta ũdud'a ěbaya. 11 K'awuabigaya zhãrã Daizezebara k'awua oita, izhara ãtõmiã naũ ějũãne nok'ora ya k'awua osi baera.

12 Muārã wad'i ne bio erub'ũa marãã jaraita, mawũãmima aritiara marãbara sãwũãta k'awuad'a ěbaya. 13 Mawũãmima Jawurebia wãrãnebemata zebũrud'era, marã erunũmaña Daizezed'ebema wãrãne. Izhara jara ěbaya izhikusaud'ebemata, awuarabũru jõma jaraya mũneba ũrĩbũrũta, aramaũne jõma marãã k'awuabiya k'ãrẽ berab'ariita. 14 Jawurebiabara k'awuabigaya mũrã zhi zromata, mũ bed'eata ũrĩpe marãã k'awuabigaya. 15 Jõma mũ Zezeba erub'ũra mũrẽã. Maũba muārã jarabũrua Jawurebiabara mũ bed'eata ũrĩpe marãã k'awuabigaita.

Sopuara sobia baya

16 Dããrã ěãne marãbara mũrã ũdud'a ěbaya, mawũãmima dããrã ěãne mũrã wakusa ũdud'aya mũrã wãĩ baera mũ Zezema.

17 Mawũãĩ izha jurũkuad'ata ũkurũbara āzhirãĩnu mawũãsid'a: ¿K'ārēta mawũã dazhirãã mawũãburũ: Dããrã ěãne marãbara murã ũdud'a ěbaya, mawũãmina dããrã ěãne wakusa ũdud'aya murã wãĩ baera mũ Zezema?

18 ¿K'ārēta jara krĩñaburũ mawũã dããrã ěãne aburũbara? Sãwũãta k'awuad'a ěã izha jaraburũra.

19 Jesũsbara k'awuasiasa wid'i krĩña k'ob'eta, mawũẽ mawũãsia: ¿Marãbara mazhirãĩnu wid'i k'ob'e ěka mũã mawũãnata: Dããrã ěãne marãbara murã ũdud'a ěbaya, mawũãmina dããrã ěãne murã wakusa ũdud'aya? **20** Mũã wãĩnu marãã jaraya, marã jẽgad'aya, sopuad'aya, waya mũnebema ěãta ějũãne b'era sobiad'aya. Mawũãmina marã sopuad'aimina marã sopuara sobia baya. **21** Wũērã toira puabaria toi ewarita arababurũba. Mawũãmina wũãwũã toburũd'era pua k'ob'ad'ara sobiaba kĩrãduabaria wũãwũãta toburũba naũ ějũãne. **22** Aramaũ kĩrãk'a marãsid'a k'ãwũãwed'ara sopua b'ea. Mawũãmina mũã marã wakusa ũduburũba sobiad'aya, mobebaira miõba jãrĩ ěã marã sobiara. **23** Maũ ewadera marãbara mũãã wid'id'a ěã miã k'ārēta. Mũã wãĩnu marãã jaraya, jõma k'ārẽ mũ Zezea mũneba wid'ibũdara izha marãã diaya. **24** Wad'i marãbara mũnebara k'ārẽ wid'id'a ěã. K'ārẽ wid'iudua, mobed'eba jidad'aya, aramaũne marã jipad'e sobia b'eya.

Mũã edre b'aebisia zareata ějũãnebema

25 Maũ mũãrã ne jarak'a jaraburũra. Ewarita zeya mũã jaraburũra ne jarak'a jara ěãta, awuaraburũ marãã jipa jaraya mũ Zezed'ebemata. **26** Maũ ewadera marãbara mũneba k'ārẽ wid'id'aya. Maũbara mũãrã jara k'ob'u ěã mũta mũ Zezea zuburia bed'eaíta marãbari. **27** Mũ Zezebara marã kuãg'a b'ua marãba mũta kuãg'a b'e baera, aramaũne ijã b'ea murã zesita Daizeze maẽba. **28** Murã mũ Zeze maẽba zesia naũ ějũãẽna, mũãrã naũ ějũãrã ãmaẽña, murã wakusa wãña mũ Zezema.

29 Mawũãĩ izha jurũkuad'abara mawũãsid'a: Id'iburũ bũa jaraburũra jipa jara k'ob'ua, ne jarak'a jara ěã. **30** Id'iburũ daibara k'awuabũda bũara ne jõma k'awua b'uta, mawũẽ miõba k'ārẽ wid'id'aira nesid'a ěã, k'ãũba daibara ijã b'ea bũra zesita Daizeze maẽba.

31 Mawũãnaĩ Jesũsbara panaũ mawũãsia: ¿Id'iburũ ijãbũdak'a? **32** Ewarita arabaid'ebema ya arabasia, mawũẽ marã

ab'a ab'ak'a wãēbad'aya mazhi wãburuma, aramaüne murã
ãmaēnaña dob'a. Mawũamina murã dob'a b'u ēã mu Zezeta
b'uba mu ũme. **33** Muã maũta marãã jaraburua muneba adu-a
b'eamarēã. Naũ ējũānerã marã zuburiaya, mawũamina wānigua
b'eaudia, muã edre b'aebisia ātōmiã zareata ējũāne nũmurã.

Jesús zhiwid'id'a izha jurukwad'abari

17 **1** Jesúsbara maũta jarape ũtaa aku zhiwid'i mawũasia:
Zeze, ewarira arabasia, mawũē k'awuabigarua mu bu
Warra zhi zromata, aramaüne mu bu Warrabid'a k'awuabigaya
bura zhi zromata. **2** Zhãrã jōmaũ ũrũ bũara muãã zareata
diasia, aramaüne bu ũme b'ai jō ēãta diamarēã bua muãã
diad'ata jōmaũã. **3** B'ai jō ēãrã, bũta ũduk'awad'aid'e b'ua
Daizezera ab'abai b'ũta wãrĩnuta, ũduk'awad'aid'e b'ua mũta
Jesucristota bua zok'ad'ata.

4 Muãrã bura zhi zromata k'awuabiga nũmuã naũ druad'e,
aramaüne muãrã jōbiburua k'ãrē omarēã bua muãã diad'ata.
5 K'ōbeburu Zeze, murã bu k'aita zhi zromata b'ũdua, bu ũme
zhi zromata b'ad'a k'ĩrãk'a ējũã nũmeĩ nawed'a.

6 Ējũāne b'eta bua muãã diad'ata b'ea muãrã bud'ebema
k'awuabiga nũmuã, āzhira bure basia, maũta bua muãã
ded'ekasia, āzhara arib'ae b'ea bu bed'eara. **7** Id'iburu
k'awuabũda jōma k'ãrē bua muãã diad'ara bu maēba zed'ata.
8 Bed'eata bua muãã diad'ara muãrã jarak'asia, maũ āzhara
ĩjãsid'a. Aramaüne k'awuasid'a murã wãrĩnu bu maēba zed'ata,
aramaüne ĩjã b'ea murã bua zok'ad'ata.

9 Murã āzhibari buaa zuburia bed'eaya. Mũnebema
ēãta ējũāne b'ebari mawũã zuburia bed'ea ēã, awuaraburu
bua muãã diad'ata b'ebari zuburia bed'eaya bureta b'eba.

10 Murēta b'era burea, bureta b'era murēã. Aramaüne murã
zhi zromata dajada nũmuã āzhid'eba.

11 Murã ya naũ ējũāne b'a ēã. Mawũamina āzhira naũ
ējũāne b'eaya, maüne murã buma wãña. Zeze bura biata
b'ua, bua muãã diad'ata b'era bũzhi zareaba aku jure edarua,
aramaüne ab'a b'eamarēã dazhi ab'au k'ĩrãk'a. **12** Naũ ējũāne
āzhi bawara b'asid'era muãrã bu zaread'eba aku juresia. Bua
muãã diad'ata b'era muãrã aku juresia, aramaüne āzhid'ebema
miōta adua ēbasia, awuaraburu zhi aduaitru aduaya.
Aramaüne maũta zhi b'ũmata arimaē berab'ariya.

13 K'öbeburu murã buña wãña. Mawũẽ muãrã maũta jaraburu wad'i naũ ejũãne b'uwed'a, aramaũne aũhisid'a mu k'irãk'a jipad'e sobia b'eamarẽã. **14** Muãrã bu bed'eara jarak'asia, mawũẽ munebema eãta ejũãne b'ebara juradea, naũ ejũãnebemata duanu eãba mũta naũ ejũãnebema ek'irãk'a. **15** Muãrã wid'i eã bua naũ ejũãneba aĩ jure edemarẽã, awuaraburu wid'i b'ua k'arebamarẽã atõmiã bia eã juwad'eba. **16** Aũhira naũ ejũãnebema eã mũta naũ ejũãnebema ek'irãk'a. **17** Wãrãneba buita b'eabirua, bu bed'eata wãrã. **18** Bua mũta ejũãne b'ema zok'ad'a k'irãk'a, muãbid'a zok'akuaburu ejũãne b'ema. **19** Aũhi k'area buita b'id'a ari mũzhita, aũhisid'a buita b'eamarẽã bu bed'eata wãrãneba.

20 Murã bari naũrã k'area buaa zuburia bed'ea k'ob'u eã, awuaraburu zuburia bed'eaburu munebemata ijãnaĩ k'arebid'a aũhi bed'ead'eba. **21** Aramaũnerã jõma ab'a b'eya. Zeze, mawũãrã buita mune b'u k'irãk'a, mũta bu'd'e b'u k'irãk'a, aũhisid'a dazhi ùme ab'a b'eya. Aramaũne ejũãne b'ebara ijãnamarẽã murã bua zok'ad'ata. **22** Muãrã zhi zromata b'ukuasia bua mũta zhi zromata bu'd'a k'irãk'a, aramaũne ab'a b'eamarẽã dazhi ab'a panu k'irãk'a. **23** Mũta aũhid'e b'ua, buita mune b'ua, aramaũne jipad'e aãba b'ea. K'awũãrã ejũãne b'ebara k'awuad'aya murã bua zok'ad'ata, k'awuad'aya munebemata b'era buara kuãg'ata mũta kuãg'a k'irãk'a.

24 Zeze, bua muãã diad'ata b'era muãrã kriña b'ua mũta b'u maẽ aũhisid'a mu bawara b'eaita, aramaũne aũha ùdud'amarẽã bua murã zhi zromata bu'd'ata, bua murã kuãg'a ejũã oi nawed'a. **25** Zeze, bua biata b'ua, ejũãne b'ebara bua ùduk'awad'a eã, mawũãmuna muã bua ùduk'awua b'ua, naũrã munebemata b'ebara k'awuasid'a murã bua zok'ad'ata. **26** Muãrã bu'd'ebema k'awuabigad'ata aãmaña k'awuabigaya. Aramaũne bua mũta kuãg'a k'irãk'a aũhirãinu zhiya kuãg'a b'eamarẽã, aramaũne murã aũhid'e b'aya.

Jesús jidad'apead'a

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

18 1 Jesús mawũã zhiwid'ipe izha jurukuad'a bawara wãsia do zake Cedrón k'irãrẽ. Mama ne uta b'u maẽ ed'a wãsia izha jurukuad'a bawara. **2** Juda Jesús chãb'ariita

b'ubara k'awua b'asia mawũã ne uta b'ũ maẽrã, Jesús mama ãba zema bio basi baera izha jurũkuad'a bawara. **3** Mawũẽ Judabara jũre edesia soldaorãta, Daizeze de akũbadata, maũrã zok'asid'a sacerdoterã nok'orãba, fariseorãba, aramaũne mama erbuesia ãbĩrãẽna, kuchoed'a. **4** Mawũẽ Jesúsbara izhi sãwũã berab'ariita k'awua k'ob'uba ãzhi orrape mawũãsia: ¿K'aita jũrũ panũ?

5 Mawũãĩ panaũ mawũãsid'a: Jũrũ panũã Jesús Nazared'ebemata.

Mawũãnaĩ Jesúsbara mawũãsia: Mũta izhia.

Ãzhi bawara k'ob'asia Judasid'a Jesús chãb'ariita. **6** Mawũã Mũta izhia abũrũd'era, ãbudea b'aekuasid'a egorod'e.

7 Jesúsbara wakusa wid'i mawũãsia: ¿K'aita jũrũ panũ?

Mawũãĩ mawũãsid'a: Jũrũ panũã Jesús Nazared'ebemata.

8 Mawũãnaĩ Jesúsbara panaũ mawũãsia: Mũã marãã jarabũrũa mũta izhita. Mawũẽ mũta jũrũ panũbũrũ idu wãbiudua mũã jurũkuad'a za k'opanũta.

9 Aramaũne arimaẽ berab'arisia izha mawũãnata: Zeze, bũa mũãã diad'ata b'era adua ãã miõta. **10** Maũne Simón Pedropa kucho ab'ũta ãpe tusia sacerdote wag'au nezok'ata, mawũẽ urawesia kũwũrũ juwua araarebemata. Nezok'ara Malco abazhid'a. **11** Jesúsbara Pedropa mawũãsia: Bũzhi kuchora ed'a pẽũdua. Mũ Zezeba mũrã zuburiabiya nũmũba, ¿mũrã zuburiaid'e b'ũ ãka?

Jesús edesid'a sacerdote wag'au kĩrãbita

(Mateo 26:57-58; Marcos 14:53-54; Lucas 22:54)

12 Mobebũrũ soldaorãbara ãzhi nok'o bawarauba Daizeze de akũbadata judĩorãne bawarauba Jesús jidad'ape jũsid'a.

13 Mobebũrũ naara edesid'a Anás b'ũma Caifás zãwũrẽ baera. Caifás sacerdote wag'auta b'asia maũ añone. **14** Maũ Caifásba judĩorãã jarasia ãmakĩrã ab'a beuita bigata jõmaũbari.

Pedro chub'ed'a Anás drog'oad'e

(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Jesús k'aid'u wãsid'a Simón Pedrota dewarabema Jesúsba jũrũd'ata. Maũ Jesúsba jũrũd'ara ãduk'awua b'asia sacerdote wag'auga, maũta Jesús ãme ed'a wãsia sacerdote wag'au drog'oad'e. **16** Mawũãmina Pedrora drog'oad'e ãĩ b'esia

puerta maē. Mawũē Jesúsba j̄r̄ud'ara sacerdote wag'auga ūduk'awua b'uta wũērã puerta ak̄bari ūme bed'eape ed'a wābisia Pedrorã. **17** Mawũē wũērã puerta ak̄baribara Pedroa mawũāsia: ¿B̄usid'a k'ãũba j̄r̄uk̄uad'ad'ebema ěka?

Mawũãĩ izhara mawũāsia: M̄urã izhi ěã.

18 Maũne nezok'arãta Daizeze de ak̄bada bawara edau n̄meāsia teb̄uta puad'ape. K̄urāsãba teb̄u k'ã n̄meāsia. Āzhi bawara Pedrosid'a edau n̄masia teb̄u k'ã.

Anásba wid'id'a Jesúsã

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Sacerdote wag'augbara Jesúsã wid'isia izha j̄r̄uk̄uad'ad'ebemata izhi ūrãg'ad'ebemata. **20** Mawũē Jesúsbara panaũ mawũāsia: M̄urã dajada bed'ea b'asia zhãrã j̄õmaũ daid'u. M̄urã baridua miã ūrãg'a b'asia de zhi j̄rebada maē, Daizeze ded'a ewara maē, jud'forã j̄õma zhi j̄rebada maē, m̄urã aramaũne k'ãrē chupea jara b'a ěbasia. **21** ¿K'ãrēã m̄urã wid'ib̄ur̄u? M̄u bed'eata ūr̄inapead'aa wid'idua m̄urã k'ãrēta j̄arak'a b'ad'ata. Āzha k'awua b'ea m̄urã k'ãrēta j̄arad'ata.

22 Jesúsba mawũãĩ Daizeze de ak̄badad'ebemata ab'a mama k'ob'uba k̄irãma tachipe mawũāsia: ¿B̄urã mawũã panaũb̄ur̄uka sacerdote wag'au bed'eara?

23 Mawũãĩ Jesúsbara panaũ mawũāsia: M̄uta ãña bed'ea tabeb̄ur̄u j̄aradua k'ãrēne ãña bed'ea tabeta. Mawũãmina m̄uta bia bed'ea tabeb̄ur̄u, ¿m̄urã k'ãrēã tachib̄ur̄u?

24 Mobēbur̄u Anás sacerdote wag'auta b'ad'abara j̄ũ diabuesia Caifás sacerdote wag'auma.

Pedroba ūduk'a ad'a Jesúsã

(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

25 Pedrorã edau n̄masia teb̄u k'ã. Maũne mawũãsid'a: ¿B̄urã Jesúsba j̄r̄uk̄uad'ad'ebema ěka?

Mawũãnaĩ izhara merãb̄ur̄uta mawũāsia: M̄urã izhi ěã.

26 Maũne sacerdote wag'au nezok'ata ab'a Pedroba k̄w̄ur̄u urawed'a meb̄erãba Pedroa mawũāsia: ¿M̄urã b̄urã Jesús ūme ūdusi ěka ne uta b'ũ maē?

27 Mawũãĩ Pedrobara wakusa merãsia. Maũ daucha berusia gallora.

Jesús eded'apead'a Pilato kīrābita

(Mateo 27:1-2; 11-31; Marcos 15:1-20; Lucas 23:1-5; 13-25)

28 Caifás de maēbara Jesús edesid'a nok'o ded'a soldaorā tab'uid'u. Mañnerā diaped'a nūmasia. Judiorā Jesús eded'apead'ara mañ ded'ara ed'a wāna ēbasia. Āzhima aramañnerā Daizeze kīrābita mitia ēāba k'o b'eid'e b'asia Egiptod'eba ēzoad'ata krīcha k'obadara. **29** Mawūē Pilato āzhima zepe mawūāsia: ¿Nañ k'ārēā ji k'opanñ?

30 Mawūāi panañ mawūāsida: Nañta bia ēāta obari ēbūru daibara buaa chāb'arid'a ēbak'ausia.

31 Mawūānai Pilatobara mawūāsia: Mazhaburu eded'ape k'awua oudua mazhi ūrāg'aba jara b'ud'e.

Mawūāi judiorābara mawūāsida: Marā Roma bid'arābara daia idu beabid'a ēā miōta.

32 Aramañne arimaē berab'arisia Jesúsba jarad'ata izhi sāwūā beuita.

33 Pilato wakusa ed'a wāsia izhita nok'ota b'ñ ded'a, mobe Jesús trūpe mawūāsia: ¿Bura Rey judiorāneka?

34 Mawūāi Jesúsbara panañ mawūāsia: ¿Buzhikusauba mawūābūruka o mñebema awuruba buaa mawūāsida?

35 Mawūāi Pilatobara panañ mawūāsia: ¿Mobera mūrā judiok'a? Buzhirāta b'eba, sacerdoterā nok'orāba bura mūā chāb'arid'a. ¿Buara k'ārēta osi?

36 Mawūāi Jesúsbara panañ mawūāsia: Mūrā nañ ējūāne Reyta b'aid'ebema ēā. Mūta nañ ējūāne Reyta b'aid'ebemaburu mūta arib'ae b'era zhōk'ausid'a mūta chāb'arid'a ēbamarēā judiorā. Mawūāmina mūrā nama Reyta b'aid'ebema ēā.

37 Mawūāi Pilatobara mawūāsia: ¿Mobera bura Reyka?

Mawūāi Jesúsbara panañ mawūāsia: Ara buzha jaraburu mūrā Reyta. Mūrā mañ k'area tobudata nañ ējūāēna zesia wārāta jaraita. Wārānebemata b'ebara ūri b'ea mñ bed'eara.

38 Mawūāi Pilatobara mawūāsia: ¿K'ārēpe wārā?

Mawūāpe wakusa wāsia judiorāma, mobe mawūāsia: Mūma nañ bed'ea ne ēā. **39** Mawūāmina marā zhi k'awama cárceld'eba mūā ab'a ēdrubi b'uta Egiptod'eba ēzoad'ata krīcha fiesta obada ewade. ¿Mawūē marābara krīnadeka mūā ēnaita Rey judiorāneta?

40 Mawũãĩ jõmaũba nemi jĩgua mawũãsid'a: ¡K'ãũta ãnarãũã! Awuaraburu ãnadia Barrabáta. Maũ Barrabára nezrũgamiã basia.

19 **1** Mobeburu Pilatobara Jesús ubigasia. **2** Soldaorãbara corona jũk'ara urũta purrasid'a, mobe burud'e joatrũsid'a. Mobe ãneb'aribisid'a wua granateta. **3** Mobe mawũãsid'a: ¡Kua, judíorã Rey! Mobe tachi jirpanesia kírãma.

4 Pilato wakusa ãĩ zepe mawũãsia: Akaudia, muãrã wakusa ãĩ weburũa k'awuad'amarẽã muma naũ bed'ea ne ããta.

5 Jesús ãĩ webudad'era corona jũk'ara urũta burud'e joatru numasia, ãneb'ari b'asia wua granateta. Maũne Pilatobara mawũãsia: ¡Naũ za b'id'a!

6 Jesús údubudad'era sacerdoterã nok'orãbara, Daizeze de akubadabara nemi jĩgua mawũãsid'a: ¡Cruzd'e k'achibirua! ¡Cruzd'e k'achibirua!

Mawũãnaĩ Pilatobara mawũãsia: Mazhaburu cruzd'e k'achiudua. Muma naũ bed'ea ne ãã.

7 Mawũãĩ judíorãbara panaũ mawũãsid'a: Daibara erub'ea ũrãg'ata, mawũe dai ũrãg'aba jara b'ud'era beuibara izhikusa Daizeze Warrad'e b'ud'eba.

8 Mawũãbũdata Pilatoba ũrĩburud'era audre perasia.

9 Mawũe izhita nok'ota b'ũ ded'a wakusa ed'a wãsia, mobe Jesúsã mawũãsia: ¿Bũra sãmabema?

Mawũãmina Jesúsbara panaũ ãbasia. **10** Mawũe Pilatobara mawũãsia: ¿Bũra muãã bed'ea ãka? ¿Bũara k'awua ãka mu zarea b'ũra bũ cruzd'e k'achi beabiita o bũ ãnetaita?

11 Mawũãĩ Jesúsbara panaũ mawũãsia: Bua murã k'ãrẽ sãwũã ãbak'ausia ũtreba k'ãwũã idaribi ãbasiburũ. Mawũe mũta bũ juwuad'e chãb'arid'atru bũ audre k'azhirua barasia.

12 Mawũãĩ Pilatobara Jesús ãna krĩñasia. Mawũãmina judíorãbara nemi jĩgua mawũãsid'a: Bua naũta ãnarã, César bawara bũra zhibia ãã. Iab'a izhitru reyde b'ũra César rey wag'au bawara zhi jura.

13 Pilatobara maũta ũrĩpe Jesús ãĩ edepe zhãrã k'awua obari maẽ jewed'asia dejã mong'ara douga od'a abada maẽ, hebreo bed'ead'era Gábata abada. **14** Maũnerã arib'ae jirpanasia Egiptod'eba ãzoad'ata krĩcha fiesta obadad'ebemata, maũnerã ũmatipa numasia. Maũne Pilatobara judíorã mawũãsia: ¡Za b'id'a mazhi Rey!

15 Mawũãĩ nemi jĩgua mawũãsid'a: ¡Beabirua! ¡Beabirua!
¡Cruzd'e k'achibirua!

Mawũãnaĩ Pilatobara mawũãsia: ¿Marã Reyra muã cruzd'e
k'achibiid'e b'uka?

Mawũãĩ sacerdoterã nok'orãbara panaũ mawũãsid'a:
Daibara rey ãmaña eruduanu ãã rey César awuarara.

16 Aramaũne Pilatobara Jesús ãzhaa chãb'aribũrũta soldaorãã
chãb'arisia cruzd'e k'achi bead'amarẽã. Mawũẽ Jesús edesid'a.

Cruzd'e k'achi beud'a Jesús

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

17 Jesúsbara izhi cruz ataupe wãsia Buru B'uwuru
abadaid'u, hebreo bed'ead'era Gólgota abada. **18** Mama cruzd'e
k'achisid'a, izhi bawara awurũta ùme k'achi jirapanũsid'a ab'a
juwua araare ab'a juwua ãk'aare, Jesús jirab'ũsid'a ãsadra.

19 K'ãrẽã bead'aita Pilatobara b'ũpe cruzd'e jirab'id'apũta
mawũã b'asia: JESÚS NAZAREDEBEMA REY JUDÍORÃNEÃ.

20 Judíorã bioba maũta lesid'a Jesús cruzd'e k'achid'apead'ara
pũwuru k'aita baera. Maũ bed'eara b'ũ jirab'asia hebreo
bed'ead'e, griego bed'ead'e, latin bed'ead'e. **21** Sacerdoterã
nok'orãta judíorãbara Pilatoa mawũãsid'a: Mawũã b'urãrũã:
Rey judíorãneã arãrũã, awuaraburu mawũãdua: Naũbara
mawũãsia: Murã Rey judíorãneã.

22 Mawũãnaĩ Pilatobara panaũ mawũãsia: Muã b'ũsiburu
muã b'ũsia.

23 Soldaorãbara Jesús cruzd'e k'achid'ape izha jũ b'ad'ara
jirakua edad'ape kĩmarẽta ab'aud'e drasid'a soldaorã.
Wua ãneb'ari jũ b'ad'asid'a jidasid'a, maũ wuara kĩrã tũũ
k'asud'apead'a ãbasia, awuaraburu jipa ab'a k'ad'apead'a basia
ũtũba ed'aa. **24** Mawũẽ ãzhirãĩnu mawũãsid'a: Naũ k'õãna ãã,
awuaraburu k'aid'e baita k'awuad'aid'ebemata od'aya.

Aramaũne arimaẽ berab'arisia zhi b'ũmata mawũã b'ũta:

Muã jũ b'ad'ara ãzhirãĩnu drasid'a sãwũã drad'aid'ebemata
od'ape. *(Salmos 22:18)*

Mawũã jara b'ud'e osid'a soldaorãbara. **25** Jesús cruzd'e
jirab'ũ k'aita panasia zhi papata, wũẽrã zhi papa mebeata,
María Cleofas kĩmata, María Magdalenata. **26** Jesúsba zhi
papata ùduburud'e izha jurud'ata izha audre kuãg'ata mama
k'ob'ud'e zhi papaa mawũãsia: Papa, k'ãũ bũ waua.

(Juan 19:17)

27 Mobeburu mañ izha jurud'aa mawũãsia: K'ãñ bu papaa. Mañ ewadeba izha jurud'abara zhi papa kīrāk'a erub'asia izhi ded'a.

28 Mawũãpe Jesúsbara izha oita b'ad'ara jōma arib'aeta k'awuape mañ zhi b'umata arimaẽ berab'arimarẽã mawũãsia: Mũrã obisia k'ob'ua.

29 Mañne zok'ota mama nũmasia uva b'a oregueaba bira nũmũta. Mawũẽ mañ oreguead'e sōmbera edasid'a esponjata, mobe hisopo bakurud'e tãjũnape Jesúsma tũsid'a yed'a.

30 Jesúsbara mañ oregueara dope mawũãsia: Mũã oita b'ad'ara jōma arib'aea.

Mawũãpe buru jab'ari izhi jawure Daizezea chãb'ari beusia.

Jesús orrota miãsuba sud'apead'a

31 Mañ ewadera arib'ae jirpanũta Egiptod'eba ãzoad'ata krīcha fiesta obadata od'aid'era nrũẽmarã ãnaũbada ewari basia. Mawũẽ judĩorãma biga ěbasia zhãrã ari cruzd'e jizoa nũmaĩrã ãnaũbada ewade. Mañnerã ewari ãnaũbadara ne bia basia. Mawũẽ Pilatoa jarasid'a cruzd'e jizoa nũmũrã jěrũ b'ũekuabipe mamaũbara ãĩ jirakuabimarẽã. **32** Mawũẽ soldaorã zed'ape ab'a naara jěrũ b'ũekuasid'a, dewarabemasid'a jěrũ b'ũekuasid'a, mawũã okuasid'a Jesús bawara cruzd'e k'achid'apead'ara. **33** Mawũãmina Jesús maẽ zebũdad'era ya beusi baera jěrũ b'ũekuad'a ěbasia. **34** Mawũãmina soldaorãnebema ab'aua miãsuba orroma susia, mawũẽ aramaũta drũsia wata, baniãta. **35** Maũta zhi ũdud'aba jara b'ua, mañ jara b'ũra wãrĩnuã. Izhara k'awua b'ua wãrãta jara b'ũta marãbid'a ijãnamarẽã. **36** Mawũã berab'arisia mañ zhi b'umata mawũã b'ũta: B'ũekuad'a ěbaya izhi b'uwũrũra. **37** Dewara zhi b'umata mawũã b'ua: Akũd'aya sud'apead'ara.

Jesús wuag'ad'apead'a

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Mañ tẽã José Arimatea pũwũrud'ebemata judĩorã wawiaba Jesús chupea pẽwã b'ũta Pilatoa zuburia bed'easia idu edebimarẽã Jesús k'akuata, mawũẽ Pilatobara idaribisia. Mawũẽ zepe edesia Jesús k'akuara. **39** Nicodemosid'a zesia naara diamase Jesúsma zed'ata, mirra kerata, áloe keraed'a poera wesia, mañ b'asia treinta kilo. **40** Aramaũne Jesús

k'akuara jiraedad'ape keraed'a burub'aba burasid'a. Mawũã osid'a judíorãba wuag'a k'awa b'ed'e. **41** Jesús cruzd'e k'achid'apead'a k'aita b'asia ne uta, mawũã ne uta b'ũ maẽ b'asia peña zob'eata zhiwid'ita. Mamarã beuwãrã wad'i b'ud'a ěbasia miõta. **42** Egiptod'eba ězoad'ata krĩcha judíorãba fiesta od'aita arib'ae jirpanũ baera mawũã beuwãrã wuag'aita arak'aita nũmũ maẽ ed'a tab'usid'a Jesúra.

Jesús beud'ata piradrud'a

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

20 1 Semana ewarita nabemata domingod'e María Magdalena diaped'a wad'i pãrĩgua nũmũne wãsia Jesús wuag'ad'apead'aid'u. Maũnerã peña zob'eata tapa k'ob'ad'ara mong'ara ãña Ɂratũ k'ob'uta ũdusia. **2** Mawũẽ wãẽba wãsia Simón Pedroma, dewarabema Jesúsba jũrud'ata Jesúsba kũãg'ama, mobe mawũãsia: Izhi wuag'ad'apead'a maẽbara edesid'a Nok'ora, k'awuad'a ěã sãma tab'usid'ara. **3** Mawũãĩ Pedrora dewarabema Jesúsba jũrud'a ũme wãsid'a Jesús wuag'ad'apead'aid'u. **4** ũmewed'a wãẽba wãsid'a, mawũãmima dewarabema Jesúsba jũrud'ara audre wãẽba wãsia Pedro k'ãñabara, mawũẽ naara jũësia Jesús wuag'ad'apead'aid'u. **5** B'arrupe ed'a akũbũrud'era burub'ata ũdusia, mawũãmima ed'a wã ěbasia. **6** Tẽã zesia Simón Pedrora izhi k'aid'u, mobe peña zob'ead'e ed'a wãbũrud'era ũdusia burub'a k'ob'uta mama. **7** Wua Jesús buruta burad'apead'asid'a ũdubũrud'era burub'a bawara k'ob'a ěbasia, awuarabũrũ ãĩ buratũ k'ob'asia. **8** Mobe bũrũ ed'a wãsia dewarabema Jesúsba jũrud'asid'a, izhira naara zesia peña zob'eata nũmũĩnu. Mawũã berab'aribũrũta ũdui ijãsia Jesús piradrud'ata. **9** Maũẽnabema wad'i sãwũãta k'awuad'a ěãrã zhi b'umata, Jesús mawũã beud'ata piradrui bara basia. **10** Mobe bũrũ Jesúsba jũrukũad'ara wãsid'a ãzhi panũma.

Jesús zhi ũdubid'a María Magdalena

(Marcos 16:9-11)

11 Mawũãmima María jẽga b'asia peña zob'eata nũmũ k'aita. Mawũã jẽga b'ud'e b'arrusia ed'a akui k'area. **12** Maũne ũdusia ángelerã ũme wua torro jũ panũta. Ab'a buru bude, ab'a jẽrũ b'adaud'e jewed'a k'opanasia Jesús k'akua tab'ud'apead'a maẽ. **13** Maũrãbara mawũãsid'a: Wũẽrã, ¿bũra k'ãrẽã jẽga b'ũ?

Mawũānaĩ mawũāsia: Mũ Nok'ota edesid'a, mũã k'awua ěã sãma tab'usid'ara.

14 Mawũāpe pũrwaburud'era ũdusia Jesũs mama k'ob'uta, mawũāmina k'awua ěbasia Jesũsta k'ob'uta. **15** Maũne Jesũsbara mawũāsia: Wũērã, ĵbura k'ārẽã jęga b'ũ? ĵK'aita jũru b'ũ?

Mawũāĩ izhara ne uta akũbarita krĩchape mawũāsia: Jesũs k'akuata bũa edesibũru mũãã jaradua sãma tab'usita, mobed'eba mũã edeya.

16 Mawũāĩ Jesũsbara mawũāsia: ĵMaría!

Mawũāĩ pũrwape izhara mawũāsia: ĵRaboni! Maũbara jara krĩña b'ũa Miã Ūrãg'abarita.

17 Maũne Jesũsbara mawũāsia: Mũta jiru nũmerārũã, mũrã wad'i wãrĩze ěã mũ Zezema, mawũě mũ meberãma wãpe jaradua: Mũrã wãrĩzeita mũ Zezema, marã Zezema, mũ Zhibarima, marã Zhibarima.

18 Mawũāĩ María Magdalena wãsia Jesũsba jũrukuaad'aa jaraita Nok'o Jesũs izha ũdud'ata. Aramaũne jarak'asia Jesũsba jarad'ata.

Jesũs zhi ũdubid'a izha jũrukuaad'aa

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)

19 Keubũrud'e maũ ab'au ewadera semana ewartia nabemata domingod'era Jesũsba jũrukuaad'ara zhi jũre āzhi duanu maĩ puerta serrape duanasia. Judĩorã wawiaba mawũã duanune Jesũs zepe āzhi ěsadra edau nũmepe mawũāsia: ĵKũa, marã adu-a b'eaudua!

20 Mawũāpe ũdubigasia izhi juwuata, izhi orrota. Izha jũrukuaad'ara sobiasid'a Nok'ota ũdubudaba. **21** Mawũě Jesũsbara wakusa mawũāsia: ĵKũa, marã adu-a b'eaudua! Mũ Zezeba mũta zok'ad'a kĩrãk'a mũābid'a marãta zok'aya.

22 Mawũāpe āzhima jãrãpuape mawũāsia: Jidaudua Jawurebiata. **23** Zhãrã k'azhirua od'ata marãba Jawurebiad'eba bed'ea ne ěã edabudara maũ Daizezebara bed'ea ne ěã b'ũya. Mawũāmina marãba Jawurebiad'eba bed'ea ne ěã edabũda ěãrã maũ Daizezebid'a bed'ea ne ěã b'ũ ěã.

Tomásbara ĵjã ěã nũmape ĵjãna

24 Tomás Jesũsba doce jũrukuaad'ad'ebemata Memerã abadara āzhi bawara ne ěbasia Jesũs zesid'era. **25** Mawũě

dewarabemarã Jesúsba jurukwad'abara mawũásid'a: Nok'ora daibara údusid'a.

Mawũánaĩ mawũásia: Izhi juwua clavoba k'achid'apead'ata maã údupe mɔ juwua jĩwĩnita ed'a pẽũ ēburɔ, mɔ juwuata izhi orrod'e pẽũ ēburɔ, beud'ata piradrud'ara muãrã ijã ēã.

26 Ewari ocho baburud'e Jesúsba jurukwad'ara wakusa ed'a zhi jure b'ed'era Tomás āzhi bawara b'asia. Maũne puerta serra numune Jesús zepe ēsadra edau numepe mawũásia: ¡Kua, marã adu-a b'eaudia!

27 Mobe Tomás k'ob'ua mawũásia: Nama pẽũdua bɔ juwua jĩwĩnita, akɔdua mɔ juwuata, bɔ juwua pẽũdua mɔ orrod'e. Mobe ijã ēã numarãrũã, awuaraburɔ ijãrũã.

28 Mawũãĩ Tomásbara panaũ mawũásia: ¡Bura mɔ Nok'oa, mɔ Zhibaria!

29 Mawũãĩ Jesúsbara mawũásia: Muta úduburɔ baera Tomás buara ijãburua. Sobiad'aid'e b'ua údu ēãta ijãbudara.

K'ãrẽã b'ud'apead'a naũ libro

30 Jesúsbara dewara údud'ak'ata bio osia izha jurukwad'a daid'u, maũ zhi b'uma ēã naũ librod'era. **31** Mawũãmima naũ b'usid'a ijānamarẽã Jesúsra zhãrã Ēdrubita Daizeze Warrata. Maũta ijãbudaba izhik'areuba erub'eamarẽã Daizeze ũme b'ai jõ ēãta.

Jesús zhi údubid'a izha jurukwad'ata sietea

21 1 Maũ tẽã izha jurukwad'aa Jesús wakusa zhi údubisia do jed'ea õb'uta Tiberia abada doya. Maũnerã k'ãwũã berab'arisia: **2** Āba duanasia Simón Pedrota, Tomás Memerã abadata, Natanael Caná pɔwurud'ebemata, maũ pɔwurua Galilea druad'ebema, dewara Zebedeo warrarãta, dewara ũme Jesúsba jurukwad'ata. **3** Maũne Simón Pedrobara mawũásia: Murã wãña b'eda bead'e.

Mawũãĩ jarirãbara mawũásid'a: Daisid'a wãnaña bɔ bawara.

Aramaũne wãnape jãbad'e b'arisid'a, maũ diamasera b'eda bead'a ēbasia miã k'ãrẽta.

4 Ēnadrɔ busid'e Jesús zhi údubisia ibud'e, mawũãmima izha jurukwad'abara k'awuad'a ēbasia Jesúsata k'ob'uta.

5 Maũne Jesúsbara mawũásia: Warrarã, ¿jidasid'ak'a b'eda k'oira?

Mawũãĩ panaũ mawũãsid'a: Jidad'a eã.

6 Mawũãnaĩ mawũãsia: Atarraya jãbad'eba juwua araare b'aribueudua mawũãrã jidad'aya. Mawũãĩ b'aribuesid'a, mawũẽ jirab'ari b'ed'a ebasia b'eda bioba. **7** Maũne izha jurũd'ata Jesúsba kuãg'aba Pedroa mawũãsia: ¡K'ãũ Nok'oa!

Simón Pedroba mawũã Nok'ota ũrĩburũd'era, wua ãneb'ari jũ b'ũta wẽãnata jũpe doid'u tẽusia. **8** Dewaraurã izha jurũkuad'ara jãbad'e zesid'a ibuid'u, erb'ari wesid'a atarraya b'edaed'a. Druad'ebara wawara k'opana ebasia, awuaraburũ k'opanasia cien metro.

9 Drua wãbũdad'era ũdusid'a tebũ purea nũmũta, b'eda ba nũmũta, pan k'ob'ũta. **10** Maũne Jesúsbara mawũãsia: Weudua b'eda aritia jidabũdata.

11 Mawũãĩ Simón Pedrora jãbad'e ed'a wãpe atarraya drua weburũta b'eda zomarãba bira wesia, b'edara b'asia ciento cincuenta y tres. Mawũã biomina atarraya tũd'ũzoa ebasia. **12** Mobeburũ Jesúsbara mawũãsia: Zeudua, nek'oudua. Izha jurũkuad'abara miõba bũra k'aipe ad'a ebasia k'awuasid'a baera Nok'ota. **13** Aramaũne Jesúsbara pan jiraedape ded'ekasia b'edasad'a ded'ekasia. **14** Maũta zhi ũbea basia izha jurũkuad'aa Jesús zhi ũdubi nũmũta beud'ata piradrũpe.

Jũredua mũ pẽwã b'eta

15 Nek'od'a tẽã Jesúsbara Simón Pedroa mawũãsia: Simón Jonás warra, ¿bua murã audre kuãg'ak'a naũrãne k'ãñabara?

Mawũãĩ panaũ mawũãsia: ããjã Nok'ó, bua k'awua b'ua mũã bũra kuãg'ata.

Mawũãĩ mawũãsia: Jũredua mũ pẽwã b'eta.

16 Jarama ũmeta wakusa mawũãsia: Simón Jonás warra, ¿bua murã kuãg'ak'a?

Mawũãĩ Pedrobara panaũ mawũãsia: ããjã Nok'ó, bua k'awua b'ua mũã bũra kuãg'ata.

Mawũãĩ mawũãsia: Jũredua mũ pẽwã b'eta.

17 Jarama ũbeata mawũãsia: Simón Jonás warra, ¿bua murã kuãg'ak'a?

Pedrora sopuasias mawũã jarama ũbea, ¿bua murã kuãg'ak'a aburũba? Mawũẽ mawũãsia: Nok'ó bũara jõma k'awua b'ua. Bua k'awua b'ua mũã bũra kuãg'ata.

Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Juredua mɯ pẽwã b'eta.

18 Mũã wãrĩnu buaa jaraya: Bu kũrãta b'asid'era zhope wã b'asia buzha krĩnama, mawũãmima ya zõrãta b'eburud'era bura juwua jirab'ariya, aramaũne bura awuruba zhobiya, mobe edeya bua krĩna ãma.

19 Maũbara Jesúsbara jara krĩnasia Pedro sãwũã beuita, aramaũne k'awuabigaita Daizeze zhi zromata. Maũ jarape mawũãsia: Murã pẽwã b'adua.

Izha jurud'ata kuãg'ad'ebema

20 Pedroba jẽrũya akuburud'era ũdusia k'aid'u taita Jesúsba jurud'a Jesúsba kuãg'ata, nek'o duanune maũ ab'auta Jesús k'aita k'ob'ad'a basia, mawũã k'ob'asid'era mawũãsia: Nok'ó, ¿bura k'aiba chãb'ariipe? **21** Pedroba maũta ũdui Jesúsba mawũãsia: Nok'ó, ¿naũ sãwũã berab'ariipe?

22 Mawũãĩ Jesúsbara mawũãsia: Naũ mɯ zeyeed'a b'aita mũã krĩnaburu, ¿bua sãwũãĩpe? Bura mũta pẽwã b'adua.

23 Maũneba mebẽrãbara ãzhirãĩnu jara duanesia maũ Jesúsba jurud'ara beu ãta. Mawũãmima Jesúsbara jara ěbasia beu ãta, awuaraburu mawũãsia: Naũ mɯ zeyeed'a b'aita mũã krĩnaburu, ¿bua sãwũãĩpe?

24 Maũ Jesúsba jurud'aba naũ bed'eata jarak'a b'uburu. K'awua panũ izha jara b'ura wãrĩnuta.

25 Dewara ne bio b'ua Jesúsba od'ara. Maũta ab'a ab'aud'e b'usid'aburu muma ějũãnerã ara ěbak'ausia libro b'ukwad'ara. Amén.